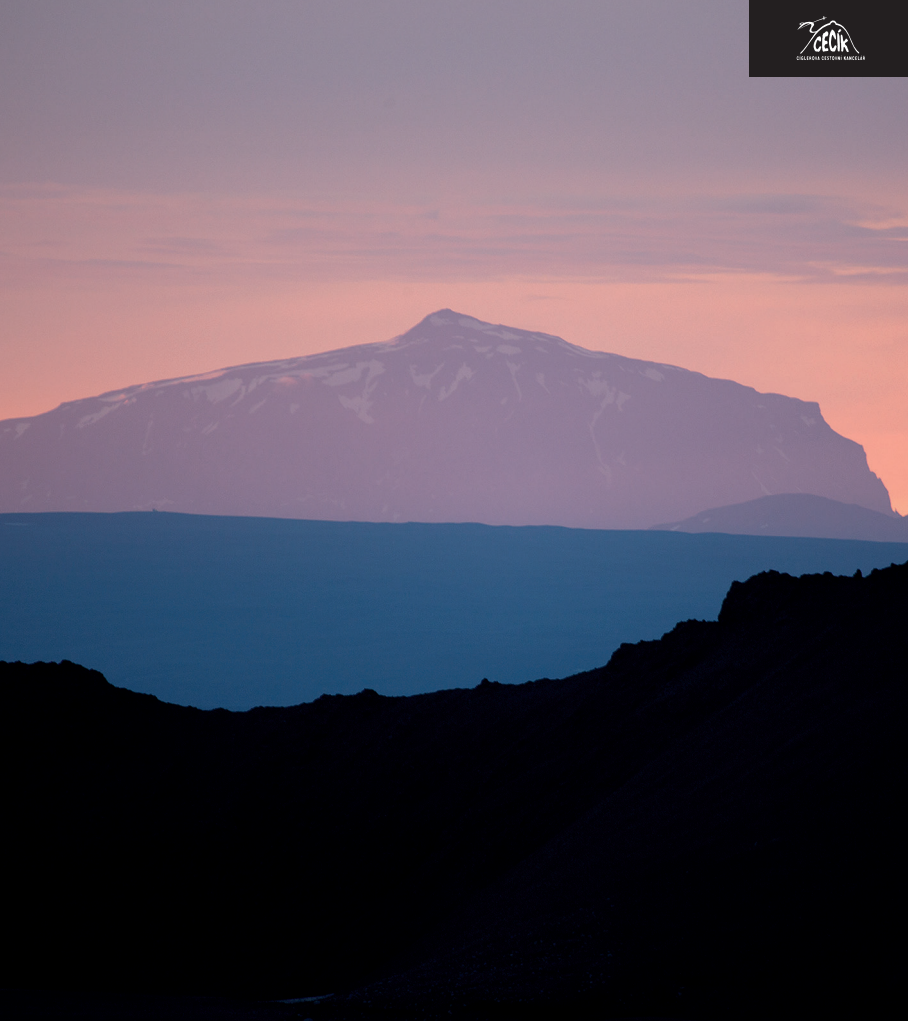

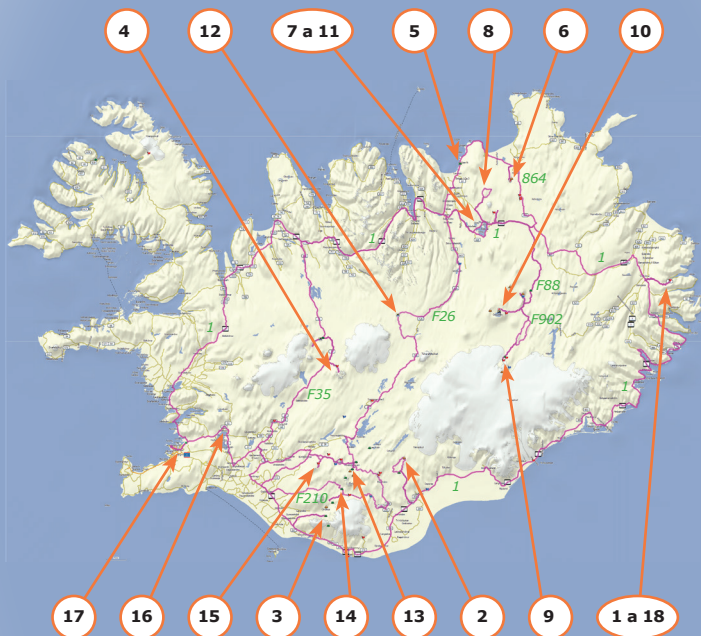

ISLAND 2010

Island 2010

14. červen 2010 – 12. červenec 2010

Na mapě je růžově vyznačená trasa naší cesty a zeleně čísla islandských silnic. Šipkami jsou označena významnější místa, která jsme navštívili, a to v pořadí, v jakém šla po sobě.

1. Seydisfjörður
2. Laki
3. Eyjafjallajökull
4. Kerlingjafjöll
5. Húsavík
6. Hjóthaklettur

7. Mývatn
8. Baejarfjall
9. Sigurdarskáli
10. Askja
11. Mývatn
12. Laugafell

13. Landmannahelir
14. Aftavatn
15. Hekla
16. Thingvellir
17. Reykjavík
18. Seydisfjörður

Vyjíždíme z Brna

Pondělí 14. června

Letošní rok je celý nějak zvláštní. Počasí se chová více než podivně – už v březnu se udělala horka přes 25°C, zato celý květen a červen lilo jak z konve a teploty se pohybovaly kolem 10 stupňů. Mates se chová sice standardně, což to ovšem znamená taky podivně – původně naší teplomilné rodině slíbil dovolenou někde na jihu (Řecko, možná i Turecko), nakonec však jedeme na Island, i na místní poměry nezvykle zasněžený. A co je nejpodivnější, ještě minulý týden tam bylo o 5°C tepleji než u nás v Brně (ale aby nedošlo k mýlce, nejednalo se o žádné tropické teploty, to jen v Brně jsme v rámci toho divného léta měli 8°C). Pak ovšem doma uhodila tropická horka 34°C, samozřejmě do nejintenzivnějšího balení, při kterém se člověk zapotí i za nižších teplot.

A v tomto lehce fantaskním duchu probíhaly celé přípravy: na Islandu bouchla v dubnu sopka Eyja, která způsobila totální kolaps letecké dopravy v celé Evropě a Island pokryla vrstvou prachu; Olgu vyhodili od všech letošních zkoušek, takže poslední dělá v den odjezdu a my ji se všemi zavazadly a nastartovaným autem budeme čekat před školou; do Matesova upraveného a vypucovaného auta den před odjezdem nacouvalo na křižovatce jiné auto (naštěstí trefilo jen kryt od nádrže); Janovi v zimě odebrali řidičák, ale naštěstí mu ho chvíli před odjezdem vrátili; Vojta se zcela vyfláknul na učivo prvního ročníku střední školy a hrozí mu vysvědčení podobné filatelistické sbírce (že nakonec nedostane čtyřku, zjistíme až cestou); no a Hynek jako vždy nestíhá školu, ale i přesto se po návratu z Islandu chystá bez zastavení vyrazit do Iráku. A tak dále.

Nicméně jsem velmi spokojená, po pěti letech zase jedeme na dovolenou celá rodina a vzhledem k věku našich dětí asi už naposled. Jano s Ľubou s sebou taky po dlouhé době vzali svého již pracujícího syna Patrika, takže si zdánlivě zopakujeme výpravu na Island před šesti lety, která se konala v nachlup stejném složení. Ale protože nikdo dvakrát nevstoupí do téže řeky, ani nevyleze dvakrát na tutéž sopku, je jasné, že všechno bude úplně a zcela jinak. Tiše doufám, že ne horší.

Jak jsem již řekla, Olgu nabíráme v jednu před fakultou a hned pokračujeme na dálnici na Prahu a dál na trajekt do Dánska. Prahu i Ústí projedeme hladce bez fatální zácpy a cesta dobře ubíhá: naše vysokoškolačka se co pět minut ptá, kdy už tam budeme, středoškolák mlaská, vysokoškolák kvoká a Mates nikoho neposlouchá. Normální rodinný výlet.

Poprvé jsme v autě čtyři řidiči, takže se často střídáme a cesta ubíhá velmi dobře a vesele. U Puobišů jsou řidiči všichni tři, ale jako vždy celych 1400 km řídí Jano, který odmítá pustit k volantů kohokoliv jiného.

Německo nudně prohrneme po dálnici, s jedinou výjimkou asi 100km objezdu Hanoveru. Ten ovšem stojí za těch pár zatáček navíc a ztížené předjíždění – je to nádherná krajina, mírně zvlněná pole a louky střídají borové a listnaté lesíky a řada romantických a upravených vesnic s hrázděnými cihlovo-kamennými domy. Slibuji si, že se sem musíme jednou, snad v důchodu, ještě vypravit.

Za polotmy (evidentně poslední na této cestě – ani tady ale už úplná tma není, neboť jsme popojeli řádně na sever) projdeme Hamburk, který vypadá jako kulisa k nějakému postkatastrofickému filmu: proti krvavému obzoru se tyčí změť jeřábů, sloupů, skladišť a stěžňů. Do čtyř do rána pak projíždíme Dánsko a sledujeme, jak Jano vzadu za námi pomalu usíná, a sázíme se, kdy auto vyklopí do příkopu.

Ve čtyři konečně zalehneme asi 10km od přístavu a chcípeme.

Nalodění

Úterý 15. června

Ráno mě probudí strašlivá myšlenka, že v Dánsku možná mají jiný čas. Spolehlivě mě katapultuje ze spacáku, ale naštěstí je tu opravdu půl osmé, stejně jako u nás. V přístavu jsme tedy včas a zahájíme únavné a děsně protivné čekání. Norröna přijede s dvouhodinovým zpožděním, vzápětí všechny pasažéry vyženou z auta a donutí vstoupit do lodi pěšky. Celý proces se podobá odbavení na letišti, až na to, že tady nás neprohmatávají mezi stehny, nezabavují nám nůžky na nehty a nenutí nás nosit mobil v průhledném sáčku. Možná ale bude stačit pár let, jedna teroristická nálož na moři, a cestující lodí budou vystavení stejné šikaně jako ti v letadlech.

Mates s Janem vjedou do lodi po krátkém intermezzu, při kterém můj muž zjistí, že se mu vybila baterie a musí nastartovat pomocí kabelů a Janova motoru. Uvažujeme, kolikrát budeme na Islandu muset auto tlačit.

Norrönou jsme jeli už před šesti lety, tehdy byla na moři první rok a svítila novotou. Za těch šest let trochu sešla, místy je oprýskaná, kabiny jsou na můj vkus dost špinavé, bufety hůř zásobené. Zato my jsme postoupili z nejlevnějších „couchettes“ (naprosto neuvěřitelně komprimovaných kójí pro devět osob s třemi třípatrovými palandami, umístěných v nejnižším podlaží hned vedle hlučné strojovny a se společnými sociálkami) do samostatné kabiny pro čtyři, sice také bez okna, ale s vlastní koupelníčkou. A záchodem! Vzhledem k ekonomické krizi, která Island a Faerské ostrovy (majitele lodí) zasáhla obzvlášť tíživě, nás ubytování tentokrát stojí o polovinu méně.

Zato nás to tu moc nebaví, poflakujeme se po místech, která dobře známe – prozkoumávali jsme jsme to při minulé cestě plných šest dní, a i když má loď 12 pater, máme ji zmapovanou velice dobře. Tak-

že vše skončí nezřízenou pitkou způsobenou včerejšími Ľubínými narozeleninami a následnou lehkou opilostí Vojtěcha, jediného nezletilce v našem kolektivu. V bufetu si dáme velmi mizernou a neuvěřitelně předražnou večeři (jeden PLÁTEK salámu za 12 Kč), a pak sedíme na zasklené horní palubě a u piva sledujeme, jak zde nezapadá slunce.

Zdraví se nudí, nemocní nikoliv

Středa 16. června

V temné kabině bez okna a při uklidňujícím kolébání lodi zaspíme až skoro do desíti. Olga se probudí s lehkou nevolností – v noci jsme opustili břehy Skandinávie a na otevřeném moři se loď rozkolíbala poměrně zodpovědně – a Vojta se po včerejším popíjení před polednem neprobudí vůbec. Za cenu opulentního oběda v restauraci pozřeme hnusnou snídani v bufetu a jedinou zábavou je polední plavání v bazénu, které si s lítostí kvůli momentálním zdravotním potížím musím odpustit.

Ty momentální zdravotní potíže mi zcela zaplní zbytek dne – dostanu tak neuvěřitelné křeče do podbřišku, že mě naprosto vyřadí z jakéhokoliv provozu. Něco tak intenzivního jsem od porodu nezažila. Nacpu do sebe nejsilnější analgetikum, které u sebe mám, ale vůbec to nepomůže. Ve tři odpoledne jsme naprosto vyřízená, bolesti se stupňují k nesnesení a Mates rozhodne, že navštívíme lodního lékaře. Kdyby mi nebylo tak špatně, smála bych se, až bych se za břicho popadala: loď disponuje velmi slušně vybavenou marodkou, vyšetřovacím lůžkem, tlakoměrem, kapačkou a spoustou lékařských přístrojů, ale nikoliv lékařem. Nemajíc tuto informaci, své problémy popíšu nejprve stewardovi, ten po dlouhém shánění přivede někoho, kdo si opět nechá podrobně popsat moji gynekologickou anamnézu, načež prohlásí, že je první důstojník, řídí loď a medicíně vůbec nerozumí. Dlouho a marně pak po telefonu shání doktora na Faerských ostrovech, kde máme na hodinu přistát. Mně mezi tím konečně aspoň trochu zabere prášek proti bolesti a začnu mu tam usínat, takže se domluvíme, že mu nebudu dál komplikovat řízení lodi, odkládám se do podpalubí a zkusím to vydržet na Island.

Zbytek dne mám trochu v mlhách, uvedu se ale natolik do provozu, že se jako pozorovatel zúčastním večere v Norröna bufetu, zařízení „za dvě hodiny sněž, co zvládneš“. Což o to, naši chlapci by zvládli sníst leccos, kdyby ovšem bylo co – po pátém chodu v bufetu dojde jídlo a hoši odcházejí nesmírně zklamání, že se to dnes obejde bez zvracení. Já jdu zemřít do kajuty.

První den, mrzname

Čtvrtek 17. června

Dnes má Vojta šestnácté narozeniny. Když mu oznámím, že právě v tomto věku jsem začala chodit s jeho otcem, dostane hlubokou depresi a na delší dobu zmlkne. Mně je oproti včerejšku o něco lépe, rozhodnu se tedy, že nebudu skupinu zdržovat hledáním lékaře a zkusím se tvářit, že se včera nic nedělo. Můj podbřišek je ovšem jiného názoru a v pravidelných intervalech se mi hlásí, já ho poměrně úspěšně ignoruji. Uvidíme, kdo bude vytrvalejší.

V osm nás vyženou z kajuty, do desíti čekáme na palubě, do půl jedenácté pak v autě v podpalubí. Kupodivu se nám tentokrát podaří nastartovat a Mates vyrazí vpřed natěšený, že stojí na přední pozici a na břeh se tak z lodi dostane jako první. Organizátoři dopravního chaosu asi zaslechnou jeho vychloubání a obratným manévrováním před nás pošlou celou loď a dosáhnou toho, že nevyjedeme poslední jen díky tomu, že za námi jedou ještě Puobišovi. Tou dobou už je po dvanácté.

Přístav Seydisfjörður je zalitý sluncem, zasněžený od výšky 50m nad hladinou moře a VELMI studený. Když vyjedeme na vrcholek příbřežních hor, ocitneme se uprostřed sněhových polí, teploměr hlásí 6°C a autem cloumá ledový vichr. Dostávám depresi a při fotografování přestávám cítit ruce. Když dojedeme do města Egilsstaðir, moje zoufalství dosáhne naprosto závratných výšin, protože do obchodu s naší promrzlou skupinou zabalenou do mnoha vrstev teplých svetřů, rukavic a čepic přicházejí rodinky místních maminek s batolaty v sandálech, kraťasech a v tričkách bez rukávů koupit si zmrzlinu. Já si kysele koupím superteplý svetr z vlny místních ovcí s úpravou proti větru, který mě zahřeje na teplotu lehce nad hranicí omrzlin.

Doplníme zásoby, zjistíme, že zde asi opravdu panují místní vedra, protože obchody jsou vybavené spoustu ovoce a zmrzlin, ale žádnými paštikami. Bez meškání vyrazíme na okružní silnici č. 1, hlavní dopravní tepnu, která se v místním měřítku téměř blíží dálnici: na několika místech disponuje až dvěma jízdními pruhy a na velké části je dokonce opatřená asfaltem. Tentokrát vyrazíme přesně opačným směrem než při naší poslední návštěvě, to jest po směru hodinových ručiček na jih.

Minule jsme tudy spěchali na odjezd lodi a navíc bylo i na místní poměry velmi hnusné počasí (sníh s deštěm a hustá mlha), takže jsme si to trochu zkrátili vnitrozemím. Dnes je slunečno, jedeme tedy po břehu moře a kocháme se neuvěřitelně krásnými výhledy na zátoky, černé pláže, rozeklané skály, vrstevnaté útesy, ostře zelenou travu, fialová pole lupiny arktické, desítky vodopádů a spousty dvoubarevných ovcí, kterých tu údajně žije čtyřikrát tolik co lidí. Barevné dřevěné domky jsou velmi tu zřidkavé, zato tady jezdí celkem dost aut, téměř výhradně turistů, a to převážně Čechů.

Propleteme se podél mnoha zátok, které jsou od moře kryté úzkými kosami tvořenými černými oblázky (na slunci téměř dokážou vzbudit dojem teplé písčité pláže), a brzy se před námi objeví první splazy největšího evropského ledovce Vatnajökullu. Led se tu tlačí každou soutěskou a každým údolím, padá dolů v kaskádách a většinou končí vodopádem, divokou řekou či jezerem.

My si navečer uděláme zastávku u místní atrakce, jezera Jökulsárlón,

které hoši bryskně přejmenovali Jókusádloň a které představuje nejtěsnější dotyk ledu s mořem – jezero na spodní části splazu odtéká do moře řekou dlouhou asi 50m. Je plné různě se proplétajících plovoucích i na dně usazených ker v barvě od černé přes bílou a blankytně modrou až po průhlednou. Posledně jsme se po něm ve sněžení a dešti plavili

na obojživelném voze, byla nám děsná zima a moc jsme z toho zážitku neměli. Dnes je večer, vozy jsou na noc zaparkované na břehu, ale zato svítí slunce a výhledy jsou dokonalé. Projdeme se zmrzle po břehu a pánská část výpravy se tak dlouho hecuje, až shodí šaty a před zraky nejprve užaslých a hned vzápětí nadšeně fotících turistů se vydá v hluboké vodě doplavat k neblížší kře. Je to dobrých pět metrů, takže na břeh vylézají promodralé trosky mužů (vzhledem k tomu, že jsou bez plavek, je očividné, že se jim jejich chlouby zimou zatáhly až někam k mandlím) – nedošlo jim totiž, že tu je voda slaná a tudíž její teplota může klesnout hodně pod nulu.

Navléknou na zasolenou husí kůži zmrzlé oděvy a začnou se dožadovat nocování v kempu, kde bude teplá sprcha. Ženská část výpravy jim ráda vyhoví. Ubytujeme se v maličkém kempu poblíž splazu Skaftafellu, kde je vytápěná jídelna, lednička, teplá voda a veškeré myslitelné vybavení. Pobíhají tu dva psi a stádo ovcí. První noc je tedy v suchu a celý den ani nekáplu. Ještě musíme vydržet 20 dní!

Poprvé do vnitrozemí

Pátek 18. června

Ráno lehce poprchá, ale nijak tragicky. Dáme si horkou sprchu ve zodpovědně vyhráté koupelně, pak se děsně dlouho hemžíme kolem auta a snažíme se vnést do toho chaosu vevnitř aspoň nějaký řád. Před polednem vyrazíme dál na západ.

Hned vedle kempu spadá dolů jeden ze splazů Vatnajökullu, zvaný Svínafellsjökull, podle dětí Sviňajkókul, ke kterému se dá dojet autem. Zblízka ovšem vypadá mnohem lépe než od silnice, protože je zakončený obrovským blátivě hnědým jezerem (hoši dnes o koupání kupodivu vůbec nehovoří) s gigantickými plovoucími krami, na které navazuje vlastní splaz v kombinaci černé (části zasypané lavinami kamení), sněhobílé (tvarem i charakterem neodbytně připomínající písečné duny) a blankytně modré (pukliny). Po úbočí svahu vede chodník, který však po chvíli končí v neprůchodné suťové lavině. Kousek před ním se zdlouhavě a neobratně oblékají do maček a úvazů tři němečtí turisté doprovázení dvěma znuřenými průvodci, kteří trpělivě čekají, než si jejich chráněnci vše navléknou, a pak doslova na každých pěti metrech postaví stativ a pořídí stovky snímků. Jejich totální neobratnost nám vnukne myšlenku, že když oni tohle zvládají s mačkami, my se na led dokážeme vyškrábat i bez nich. Navíc jsou na prudkém nástupovém svahu na okraji natažená lana a do ledu vytesané schody, takže víme, kudy se dá bezpečně projít. Úžasný nápad – ledovec je z nitra mnohem krásnější, do nádherně modrých jezírek tu tečou po průzračném ledu bystřiny, otevírají se rokliny, svahy a srázy. Navíc se vyčasilo, mírně svítí slunce a nebyť ledovce, bylo by i celkem teplo. Zdržíme se přes dvě hodiny.

Pak pokračujeme dál po silnici č. 1 mezi ledovcem a pobřežím, kde se mezi vší tou vodou rozkládá opravdová poušť bez jakéhokoliv života – pravidelně to tu splachují vodní záplavy způsobené táním ledovce, které s sebou odnášejí všechen život i výdobytky civilizace, to jest silnici, po které jedeme. Kolem ní je absolutní rovina protkaná šedivými říčkami bez pevného koryta. Má to bezesporu svůj půvab, pokud ovšem nejste cyklista, který včera vystoupil z Norröny a teď tudy od rána šlapa po absolutně přímé silnici.

Po obědě dorazíme do města s neuvěřitelným jménem Kirkjubaej-arklaustur, s deseti obydlenými domy, kostelem, bankou, benzínovou

stanici a dlouhou a dramatickou historií, během které zde byl založen klášter, upáleny dvě jeptišky a „silou vůle“ místního pastora zastaven největší lávový výron v historii lidstva, to vše postupně v rozmezí 600 let.

Kvůli zmíněnému výronu lávy jsme sem přijeli. Odbočíme z pohodlné hlavní silnice a vydáme se na naši první „pravou“ islandskou vnitrozemskou cestu nazvanou F206, kde prefix F značí nezpevněný povrch a brody. Vede asi 50 km přímo na sever podél západního okraje Vatnajökullu k sopce Laki, která kdysi málem zapříčinila konec osídlení Islandu. Roku 1783 se tu totiž otevřela 25 km dlouhá puklina v podobě 135 kráterů, které v následujících 7 měsících vyvrhly neuvěřitelných 15 km³ lávy, jež pokryla 600 km² povrchu a otráвила fosforem veškerou vegetaci na ostrově. Následky byly zničující: zemřelo 9000 lidí (celá pětina populace) a čtyři pětiny ovcí (kvůli trávě dochucené fosforem), mrak plynu a popela pokryl celý ostrov i část Evropy a způsobil hladomor až ve vzdáleném Egyptě. Dánský král, tehdejší svrchovaný vládce ostrova, dokonce zvažoval jeho definitivní vysídlení, což ovšem Islandčané jako jeden muž odmítli a dál se hrdě krmili fosforem.

Cesta je nádherná. Jedeme starými lávovými poli, zcela pokrytými lišejníkem, což na rozeklaných kamenech budí dojem trochu šíleného vypolstrovaného dětského hřiště. Občas přebrodíme potok či řeku, občas se otevře soutěska nebo výhled na ledovec, občas vyplašíme ovci. Nejkrásnější je široký poklidný brod přes řeku Geirlandsá, za kterým je odbočka k vyhlídce na impozantní obrovské vodopády Faggrifoss, kde s lehkým zamrazením zjistíme, že padají dolů jen pár metrů pod brodem, kterým jsme před chvílí projeli.

Celá oblast, kdysi lávou absolutně zdevastované území, je dnes vyhlášená za přísně chráněnou přírodní rezervaci – jak ironické. Díky tomu zde ale nikdo nežije a jediné možné ubytování je u chaty Blágil, bývalé ovčí farmy vysídlené kvůli rezervaci. Dnes je to naprosto úžasný kemp s travnatými plácky mezi lávovými kameny, jednou maličkou chatou s několika palandami, jednou kadibudkou, jedním kohoutkem s ledovou vodou uprostřed trávníku a jednou chatkou o velikosti trafiky, kde

půl roku žije ranger, jehož jedinou povinností je čistit latrínu, podávat turistům informace a zachraňovat ty, kteří jich nedbali. Tohle vše zadarmo. Je tady absolutní klid, kromě nás a ranguera je tu jen jedna islandská rodinka a miliarda otravných much. V klidu, tichu a bzučení si uvaříme večeři, vykouříme vodní dýmku a zaležeme do stanů už po desáté.

Já se před spaním ještě vydám na malou procházku na blízký kopec, odkud za bílé polární noci sleduji hejna kroužících hus a labutí, i když naprosto netuším, co tady v té suché pustině dělají a proč sakra v noci nespí. Odpouštím Islandu jeho počasí a zcela beznadějně jsem se zamilovala. Ale je mi děsná zima.

Laki

Sobota 19. června

Ráno mě vzbudí usilovný déšť, který přímo vybízí k celodennímu lenošení ve stanu. Mates mi ovšem vysvětlí, že máme PLÁN, a donutí mě neochotně vylézt do mokra a zimy. Olga je nemocná, má teplotu a bolí ji v krku. V deset vyrážíme na Laki.

K vlastní sopce přijíždíme lávovým polem, které zcela přikrylo kdysi jistě krásnou krajinu. Dnes si troufám říct, že je tu ještě krásněji. Celá oblast je pokrytá rozeklanou zmetí černých kamenů porostlých neuvěřitelně měkkým a hustým kobercem světle zelenkavého lišejníku – dělá to zajímavé barevné efekty. Navíc chůze připomíná pohyb po trampolíně.

Oblastí vede asi 20km okružní silnice. První zastávka na okruhu je pod vlastním vrcholem Laki, nejvyšším bodem dosahujícím 818 m n. m. Z parkoviště je to jen kousek, slabých 200 výškových metrů mezi puklinami, lišejníkem, růžovými a bílými kopci skalniček a černými kameny. Shora je impozantní výhled na „trhlinu Laki“, čili všech 135 kráterů seřazených do jedné přímky, v jejímž středu se tyčí náš vrchol. Kolem se rozkládají lávová pole a jezera, v dálce se na jedné straně bělá Vatnajökull a na ostatních se tyčí další sopky. Ze začátku je děsná zima a chvílemi prší, pak se ale začne postupně vyčasovat a večer nám dokonce bude svítit slunce a teplota dosáhne závratných 19°C.

Dole pod Laki plně využijeme turistické nabídky značených pěších cest: jedna vede k jeskyni a další ke dvěma menším kráterům; jeden z nich má naprosto přesný nezaměnitelný tvar vaginy. Pak pokračujeme autem dál po okruhu k tomu nejkrásnějšímu, co se tady nabízí: cestě kolem kráteru Tjarnargígur. Trasa začíná u fantasticky temně zeleného jezírka

uprostřed kráteru porostlého téměř bílým lišejníkem, pak pokračuje mezi skalami, širokou puklinou s kolmými okraji a několika dalšími krátery. Krásné na tom jsou zejména barevné kompozice sytější čer-

ných svahů, zeleného lišejníku, barevných květin a rudého kopce, který se nad tím vším tyčí. Chvillemi do toho svítí slunce a je to všeobecně úžasné. Spolu s námi tu pochoduje několik šťastných islandských rodin s mnoha dětmi oblečenými v tričkách (a to i během občasného deště) a obutých do gumáků. Mates s Janem usilovně fotí, zdržují a dovádějí k zoufalství naše děti, kterým toto tempo připadá drtivě pomalé.

Nakonec se vydáme nejhezčí částí parku zpět. Silnice chvílemi vede antracitově černým prachem, chvílemi lišejníkem, kde v zeleni vytvořila rudou brázdu, občas překročí nádherné rozvětvené říčky. Když se pak napojíme za okrajem parku na příjezdovou silnici, kde jsme včera každých pár kilometrů vybíhali z auta a fotili, po Laki nám už včerejší výhledy přijdou poměrně nezajímavé.

Dolů na silnici 1 sjedeme kolem šesté a těšíme se na teplou sprchu v kempu. Kombinací hezkého počasí a víkendu se však stalo, že všechny kempy jsou k prasknutí plné islandských rodin, které ještě ke všemu usilovně grilují a produkují sloupy mastného kouře. Hledáme tedy něco klidnějšího, až najdeme jeden „divoký“ kemp na boční silnici 209, umístěný pod útesem na břehu řeky mezi skupinami keřů a zcela bez lidí. Důvod je jasný: jediná sprcha je zamčená a na dveřích má lístek, že máme o 2 km dál zaplatit 500 Kr za osobu. Usoudíme, že výměnou bude klíč ke sprše a vyšleme pro něj Matesa s Janem. Vráť se za hodinu bez klíče, zato s informací, že sprcha nefunguje, majitel je pryč a jeho dům dočasně obsadili příbuzní. Velkoryse nám však dovolí vykoupat se u nich doma. Hoši touto změkčilostí opovrhnou, ale my, čistotná děvčata, naskáčíme k Matesovi do auta vydáme se zpět do domu. Tam zjistíme několik věcí: a) probíhá tam bujná oslava padesátin, b) sjelo se na ni přes 20 lidí, c) jediná sprcha je umístěná ve společné místnosti s jediným dostupným záchodem a d) neteče jim teplá voda. Sprchování tak proběhne ve velmi zrychleném tempu, ale i tak se před místností vytvoří docela slušná fronta přešlapujících hostů. Jsou natolik tolerantní, že nás pozvou na novou koupel ráno. Myslím, že toho nevyužijeme.

V kempu zbytek večera strávíme s kamarádem Honzou Řehákem a jeho ženou Helenou, bytem v Praze, kterým zde právě končí 14denní dovolená. Je jim už trochu smutno, tak si s námi tady dali sraz. Je to tak trochu šílené – dva roky jsme se neviděli, a pak se potkáme na Islandu. Zatímco si povídáme, chudáci Puobišovi čistí celý interiér

auta, kam se jim při dnešní jízdě přemístila nezanedbatelná část z těch 15 km² vyvržené sopečné hmoty a pokryla souvislou vrstvou prachu foťáky, oblečení i jídlo. Svojně přitom na kost promrzne v prudkém větru a teplotě postupně klesající téměř k nule – když Řeháci před půlnocí odjíždějí, začínám jim závidět, že se za dva dny vrací do teplých krajin střední Evropy.

Prach

Neděle 20. června

Celou noc jsem se klepala zimou – pořád foukal silný vítr a krátil si přitom cestu našim střešním stanem. Ráno se probudím rozlámaná a bolavá. Kolem aut se hemžíme do jedenácti a balíme se na dvoudenní pěší výlet. Až teď se Mates přizná, že dnes chce dobýt Eyju, nejčerstvější sopku světa, a to konkrétně z jižní strany, kam při nedávné erupci popadal všechen ten vyvržený brajgl. Tvrdí, že teď už to bude „zcela bez problémů“, vlastně pěkný rodinný výlet krásnou krajinou. Naše nesmělé protesty ignoruje a rozhodně zamíří auto na nejjižnější cíp ostrova – Eyja leží kousek odtud ve vnitrozemí.

Pořád nic zlého netušíce, zahneme na ptačí útesy Dyrhólaey, které jsme kdysi už navštívili a které máme v paměti jako kombinaci zelené šťavnaté trávy, černých pláží, bílé mořské pěny a poletujících barevných papuchalků. Dnes je všechno jinak. Kolem se v prudkých poryvech větru zdvíhají mračna šedočerného prachu, zabraňují výhledu a téměř znemožňují jakýkoliv pohyb, o sledování ptáků a dýchání nemluvě. Přestože svítí slunce a na obloze není jediný mrak, vnitrozemské hory jsou skryté v prašném šedivém hávu a chvílemi vůbec nejsou vidět. Aniž bychom zahlédli jediného papuchalka, prcháme po půlhodině zpět do aut, kde si vytíráme prach z očí, nosu a uší (tam je to nejhorší), pod očima máme černé kruhy, písek nám skřípe mezi zuby a navíc pokryl celý interiér auta. Další jízda po pobřeží se podobá průjezdu peklem: poryvy větru lehce pohazují třitunovým autem, halí ho do prachu, krajina kolem je černá, bez vegetace a také plná prachu, hory jsou šedivé a vypadají pokryté černým sněhem. Nejvtipnější je chlapík, kterého jsme před naší zastávkou

na Dydhólaey potkali, jak na silnici vesele balancuje na akrobatickém monokole. Teď má co dělat, aby se vůbec udržel vstoje na zemi – kolo

vleče za sebou, obličej má celý přikrytý šátkem a koukají mu jen vytržené oči.

Tím samozřejmě padá náš původní plán dobýt sopku od jihu a na pořad přichází severní varianta od Thórsmorku, z druhé strany ledovce Eyjafjallajökull. O kousek dál tedy odbočíme z hlavní silnice na F249; F samozřejmě opět znamená cestu s brody. Když už jsem u toho vysvětlování, tak něco k tomu strašlivému názvu Eyjafjallajökull: Eyja je vlastní název sopky, „fjalla“ znamená „vysočina“ a „jökull“ samozřejmě „ledovec“ – tohle je ostatně klíč ke všem těm děsně složitým islandským jménům, protože co se týká složenin, je islandština snad ještě důkladnější než němčina. Ale vraťme se k naší cestě. Vede podél řeky Markarfljót („fljót“ je jeden z výrazů pro řeku), což je dobrých 5 km široké, zcela ploché údolí mezi skalami, které je protkané myriádami větších či menších vodních ramen. My brodíme jen četné přítoky, které se hrnou z ledovce na kopcích vpravo, ale naštěstí je málo vody a nejde o žádnou obtížnou záležitost. Přesto raději pozorně sleduji cestu podle knihy Island autem, která podrobně popisuje všechny zajímavé trasy a způsob průjezdu jednotlivými brody, a dopředu tak Matesovi hlásím, co ho na každém úseku čeká a jakým způsobem ho má projet. Asi v polovině cesty průvodce hlásí, že se objeví ledovcový splaz

zakončený jezerem, přes jehož ústí vede brod a současně je tam i lávka pro pěší, ze které „se dají pořídit efektní fotografie brodicího auta s bílým ledovcem v pozadí“. Teprve teď nám dojde rozsah katastrofy: splaz je skoro celý rozpuštěný, zbytek je černý jako by ho protáhli komínem. Jezero chybí úplně, místo něj je tu po kolena hluboká závěj popela. Hráz jezera

je protržená v délce mnoha desítek metrů. Veškerá vegetace je pryč, z popela jen sem tam váhavě vyrazejí maličké lístky, mezi nimiž se klikatí stopy kopýtek zjevně hladové zvěře. Totální zkáza a zmar.

Kousek dál se cesta oddělí od Markarfljótu podél přítoku zvaného Krossá, jen o trochu užší klikatice mnoha říčních ramen. Průvodce zde popisuje cestu slovy „vpravo jsou zelené kopce s rozeklanými svahy“. Dnes jde ovšem o čistě šedivé zaprášené svahy, podobné skládce popela z městské spalovny. Nejhorší je dno řeky, které zjevně bylo původně plné zeleně, keřů a rostlin, teď je všechno orvané a odnesené prudkými záplavami z roztaveného ledovce, následně pak zasypané popílkem. Naprosto dojemně zde občas pod polámaným mrtvým keřem vyráží první stébla trávy a na krytých nebo vyvýšených místech z popela vykukují květy silenky nadmuté, pampelišky, plazivé vrby,

nebo dokonce i vstavače. Minerály z popílku jim zjevně jdou k duhu a celé to má to nesporný děsivý půvab.

Kousek za soutokem řek odbočuje od Krossá soutěska, kterou se dá udělat krátký pěší výlet k vodopádu padajícímu sem tak úzkou štěrbinou, že se místo soutěsky dá nazvat spíš jeskyní. V kaňonu je sice také vrstva popela, který na vodorovných plochách udusil mechy a další vegetaci, svislé stěny jsou ale pořád hustě porostlé a voda je čistá, i když dno je černé popelem. Byl by to moc hezký výlet, nebýt Vojtěchovy tuposti. Hned při pohledu na ústí soutěsky jsem všechny varovala, že cesta povede víceméně dnem říčky. V autě říkám: Vojto, vezmi si pohorky – nevzal si je a vyrazil ve zcela nových teniskách. U prvního brodu jsem mu řekla: běž se raději přezout – nešel. U dalšího brodu, přes který se už obtížně skáče po kamenech, jsme zopakovala: vrať se, spadneš tam – nedbal. No, co myslíte – spadl tam? Samozřejmě, až do půli lýtek. No, není ten chlapec na zabití?

Na konci údolí, hned za dost drsným brodem, tu mají velmi pěkný kemp se stáními oddělenými keři a porostlými kupodivu šťavnatou a zelenou trávou – i svahy kopců jsou zde už zarostlé jakoby se tu nic nedělo, tato část údolí totiž ležela mimo hlavní přívaly. Popel je tu samozřejmě také, stačí si sáhnout na trávník, proto si raději pronajmeme úžasnou chatku s palandami, plně vybavenou kuchyní, sice bez elektřiny, ale zato s plynovými kamny v provozu! Jsme moc ráda, že jsme sem jeli, konečně se jednou nebudu celý večer třást zimou.

Send cash not ash

Pondělí 21. června

Aniž bychom něco předem tušili, dnešek se ponese ve znamení vtipu z titulu této kapitoly – vznikl jako vzkaz Islandčanům po jejich ekonomické krizi, která málem zlikvidovala celé místní hospodářství, a následném výbuchu sopky Eyja, která naopak vyřadila z provozu celou evropskou leteckou dopravu na více než týden. Volně přeloženo to znamená „pošlete prachy, ne prach“. Experimentálně dnes zjistíme, že prachu mají na Islandu skutečně víc.

Hned po ránu Mates zavelí na „krátký pěší výlet“, prý „přibližně tříhodinový“. Vyrazíme tedy bez jídla a bez vody do nitra Goodalandu, země bohů, podle průvodců snad nejhezčí části Islandu, která se vyznačuje vyváženou kombinací sytě zelené vegetace, modrých řek a bílých ledovců. To všechno tu pořád je, ale momentálně pouze a výhradně v černé barvě.

Na začátku výletu pořád nic netušíme. Cesta totiž vede opravdu nádhernou krajinou – hluboké strže, bizarní skály s kruhovými jeskyně-

mi, spousta potůčků a z černého prachu vyrážejících a všemi barvami kvetoucích kytek. Šplháme se nahoru výš a výš po úbočích, po obou stranách se otevírají pohledy na ledovce – vlevo Mýrdalsjökull (druhý největší na Islandu), zaprášený jen lehce, vpravo Eyjafjallajökull, zcela černý prachem a trvale zahalený sopečným kouřem. Naše trasa zahne přesně mezi ně, na něco jako stolovou horu Morinsheidi (834 m) s naprosto vodorovným vrškem, který podle zoufale z prachu vyrážejících květin byl ještě nedávno čistě zelený. Teď vypadá jako hřiště pokryté černou antukou a lehoučkým popelem, který naprosto přesně připomíná to, co se u nás vymetá z kamen. Děkujeme bohu, že dnes nefouká vítr.

Za tímto kopcem by mělo být jezero, ledovec a nakonec horská chata Firmvörduháls, ve které jsme původně chtěli spát, přišedše od jihu. Ocitneme se ale v něčem, co připomíná noční můru nebo obrazy barvosleпého Hieronyma Bosche: všechno, ale naprosto všechno je tu výhradně černé a jen podle charakteru povrchu se dá poznat, jestli je to sníh, skála, hlína nebo potok. Z protějšího černého kopce padá z

ného ledovce dolů do černé rokliny mohutný černý vodopád přecházející do do černé řeky, která se po dvou zákrutách nenávratně ztrácí pod lávovým polem, samozřejmě černým. My se vyšplháme po černém sněhu a před námi se otevře změř ledovců a čerstvé lávy, ještě natolik teplé, že v tomto mrazivém počasí ohřívá vzduch nad ní na dobrých 30°C. Chytne-

te-li do ruky kterýkoliv, i poměrně malý kámen, je teplý tak, že se stěží dá udržet. Nad tím vším se tyčí několik prашných kopců silně připomínajících písčné duny, samozřejmě černé, a přízračně se to všechno halí do sopečných par, které jako jediné jsou bílé.

Jako koruna se uprostřed toho všeho klene kopec hrající všemi barvami od žluté přes modrou po převládající červenou a na jeho úpatí je překvapivě malý kráter o průměru snad jen 10 m, ze kterého všechen ten bordel vyletěl – v širokém okruhu na všem leží asi 10 cm strusky, na to pak napadlo několik centimetrů jemného popela. Lávová pole jsou šílenou neprůchodnou změtí kamenného příboje a tam, kde láva končí, je odhalená zem – ledovce se zde zcela rozpustily –, která je rovná a posypaná popelem, z něhož vyrážejí jakési „minisopky“, struskové kopečky velikosti fotbalového míče. Zbytky ledovce kousek dál od epicentra jsou naopak plné „minikráterů“, čtvrtmetrových jamek propadlých dolů. Na popis mi prostě nestačí slovní zásoba, něco takového barvomilná čeština nedokáže výstižně popsat.

Přejdeme asi dvoukilometrové ledové pole (černé, jak jinak) a dojdeme k horské chatě, kdysi útočišti skialpinistů. Ostatně, jednoho přespříliš optimistického lyžaře s běžkami v batohu jsme tu potkali. Je to Němec jménem Gustav a má za sebou čtyřdenní přejezd Vatnajökullu, sem se jen přišel podívat a vypadá tu trochu vyděšeně. V chatě sedí další Němec, tentokrát důchodce, který tu každoročně o dovolené dělá správce. Chata je zmenšenou variantou té naší v kempu, jen má momentálně dost velký problém s vodou – tradičně se tu rozpouští z ledovce, po výbuchu je ale nutné denně vykopat novou jámu, protože ta stará se vždy hned zapráší.

Posedíme a pak se vydáme zpět stejnou cestou, dokonce nám k tomu na pár minut i vysvitne slunce. Ta část výletu, která nám za kempem připadala jako zničená krajina, je pro nás teď spíš kvetoucí zahradou – místy se tu totiž vyskytuje i jiná barva než černá. Náš „krátký pěší výlet“ dnes vydal dobrých 1500 m převýšení a 25 km vzdálenosti, bez jídla a téměř bez vody. V kempu je naštěstí „naše“ chatka pořád volná, takže se znovu ubytujeme, smyjeme tuny prachu a pijeme, jíme, pijeme a pijeme čaj, který nám vaří neúnavný Patrik. Dnešní zážitek byl naprosto úžasný, sopku necelé dva měsíce po gigantickém výbuchu, alespoň my, starší ročníky, zcela jistě už nikdy v životě neprojdeme.

Šedá, šedá, hnědá, hnědá

Úterý 22. června

Ráno se vracíme autem zpět stejnou cestou údolím řek Krossá a Markarfjót. Dnes řídím já – chci si nacvičit průjezd brody. Cestou musíme konstatovat, že kdyby tu panovaly takové podmínky především, otočili bychom se na patě (nebo spíš na pneumatice) a prchli bychom zpět do lůna normálního světa. Nějak se totiž obrátil či zdvihl vítr a my projíždíme prachovou, vlastně spíš popelovou bouří – přes cestu a potažmo celé údolí se ženou závěje šedivého popela, které občas znemožňují výhled dál než na nejbližší dva metry. Prach pronikne naprosto všude a pohřbívá naše auto, věci v něm i nás do šedivých závějů. Navíc stoupla voda v brodech a máme tak o zábavu postaráno. Nicméně je to zážitek spíš subjektivní, objektivně vzato bez problémů projedeme na silnici č. 1 a pokračujeme po ní kousek dál na severozápad přes hlavní místní středisko Hella (cca 80 domů) až po odbočku na silnici

35, která se posléze změní na F35, jednu ze dvou použitelných silnic protínajících ostrov napříč severojižním směrem, konkrétně na severovýchod k městu Akureyri.

Ze začátku jedeme zemědělskou oblastí, což znamená spoustu pastvin, koní, ovcí a sem tam usedlost, ale také celkem slušné asfaltové silnice.

A navíc dvě islandské atrakce nejvyšší kvality: oblast Geysiru a Guilfossu. Prvně jmenovaný je, jak už sám název napovídá, otec (nebo matka?) všech gejzírů na světě. Před lety hrdě tryskal do výše 70 m, ovšem po neuvážených zásazích v podobě hektolitrů mýdlové vody zemřel v šedesátých letech minulého století a od té doby se probouzí k činnosti jen při zvýšené vulkanické aktivitě, naposledy v roce 2000. Pořád se prý dá uplatit 40 kg mýdlového prášku. Pro běžné návštěvníky ho nahrazuje sice menší, zato s železnou pravidelností každých pět minut tryskající Strokkur, čili Máselnice. I jeho pouhých 30 m dokáže ve shromážděných turistech vzbudit bouřlivý ohlas. Kolem jsou další doprovodné vulkanické efekty –

modrá jezírka, bubláky, smrdáky, prskáky. My jsme to vše už kdysi viděli, takže na rozdíl od Japonců nejsme nijak ohromeni: vyfotíme, natočíme, dáme si kávu... a pryč.

Hned o pár kilometrů dál je další starý známý – prý nejhezčí islandský vodopád Guilfoss (Zlatý vodopád). Jde o dva kilometry dlouhou záležitost, kde voda padá do soutěsky v kaskádách, které na sebe dosedají v pravém úhlu a způsobují spoustu doprovodných efektů jako je duha, vodní tříšť, burácení, fotogenické scenérie apod. Opět sem jedeme spíš kvůli dětem, které sice viděly, ale zapomněly, vyfotíme, zhodnotíme, zavzpomínáme a odjedeme. Tentokrát se však nevrátíme na okružní asfaltku, ale naopak odbočíme na makadamovou silnici F35, kterou jsme posledně s Fordem Transitem projet nedokázali, dnes si už s Transportérem drze troufáme. Zdali oprávněně, ukáže čas.

Hned po opuštění asfaltu vjedeme do čiročiré pouště – pustiny plné písku, kamenů a prachu, tentokrát v hnědé barvě typické pro nejhrubší výkopové práce v našich krajinách. V kombinaci se seversky mírnými oblými svahy tvarovanými ledovci to tu vypadá velmi nudně, beznadějně a depresivně. Poušť se rozkládá mezi ledovci Lang a Hofs a uprostřed leží i jakési jezero, které si chlapi chtějí vyfotit, přestože, dle mého skromného názoru, k tomu naprosto nemají důvod. Zrovna tak by mohli fotit Brněnskou přehradu, i když v tomto případě jí křiv-

dím, protože je zajímavější a hezčí. Ve skutečnosti je focení samozřejmě jen záminkou k průjezdu ještě horšími silnicemi, které jsou delší, zato obtížnější. Hynek si tak (zcela zbytečně, protože hned na dosah je pohodlnější silnice) pěšky přebrodí svůj první nepopsaný hluboký a kamenitý brod, ve kterém promrzne na kost, zmáčí si tenisky a málem i slipy a podá informaci o tom, že to „někudy projet půjde“. Navíc je zima, krajina je čím dál ošklivější a schyluje se k dešti.

Uprostřed té největší mizérie, neplošší, nejprašnější a největrnější pouště prohlásí Mates, že jsme dorazili do kempu s „nejhezčím koupáním na Islandu“. V zájmu jeho další existence na tomto světě doufám, že říká pravdu, protože vzhled kempu by nic jiného ospravedlnit nedokázalo. Na hnědém prachu zde totiž sedí tři plechové boudy, hromada odpadků a kouřící enkláva připomínající městskou skládku. V neutuchajícím větru postavíme stany a Mates hned s plechovkou piva v ruce uhání ku kouři. Zde nalezneme 5x3 metru velké jezírko asi 45°C teplé, umístěné v zasanytovaném korytě s jedovatě zelenými svahy. Je sice krásné, je sice dostatečně teplé (neboť se v něm dá teplota regulovat tak, že se přívodní hadice s horkou vodou více či méně odklání), ale přece jen je dost skromné na to, aby vyvážilo bezútěšnost celého kempu a hanebnou hygienu jeho sociálek. Koupání je příjemné, voda tak akorát na to, aby nám dodala teplo na několik ledových hodin ve stanu, ale něco tomu pořád chybí. Pak si všimneme nápisu na maličké hospodě „soup of the day“, který slibuje bezpracnou teplou polévku k večeři, a já začínám mít tento kemp ráda. Ne na dlouho. V hospodě se dozvíme, že právě začala hrát „live music“ (nezaměstnaný Islandan, který má na repertoáru zhruba 10 písní a moc je neumí) a že vzhledem k vysoké úrovni programu jídlo už nepodávají. Naštvaně si v houstnoucím dešti, větru a mraku otravných much uvaříme instantní stravu a jdeme rozmrznout do hospody. Nejsem si moc jistá, ale MOŽNÁ tu noc nakonec půjde přežít.

Fialová, růžová, bleděmodrá, žlutá, oranžová, zelená

Středa 23. června

V noci mi tu na tom vidrholci byla tak neuvěřitelně příšerná zima, že jsem se skoro nevyspala, a ráno jsme všichni zaspali do devíti – už chytáme typický severský fázový posun, kterým si během polárního dne podle svého založení jedinci den nenápadně posouvají dopředu nebo zpět, takže se tu pak vyprofilují skupiny posunuté klidně i o dvanáct hodin – někteří vstávají po poledni, jiní už tou dobou pomalu jdou spát.

Necháme tedy v tomto bezútěšném špinavém kempu čistě jen kvůli jeho bazénku stan a vyrazíme na pěší obhlídku okolí: teplá voda do koupaliště teče z fumarol, které se rozkládají hned nad kempem. Je tu spousta atrakcí, které se, když pomínu tryskající gejzír, zcela vyrovnají oblasti Geysiru. Navíc je tu jeskyně, spousta zeleně a kvetoucích kytek včetně fialek, pobíhají tu bělokurové a hlavně – svítí slunce. Ne že by tedy nebyla zima, ale trochu nás to přece jen zahřeje.

Obejdeme malý a velmi hezký okruh a poté se auty se vydáme na jihozápad do Sóleyjardalur, což je masív trčící z této jinak bezútěšné pustiny, který vypadá tak trochu jako Eden v prvotní nicotě nově vzniklého světa: zelené louky s meandrujícími řekami, oblé kopce s prosvítajícími ryolitovými skálami, mraky ptactva, plochá zelená údolí. Silnice tu bohužel končí a my nemáme čas se vydat na pěší výlet, k velkému Hynkovu rozladění. Zato Mates je v sedmém nebi: cesta je tu jen velmi volně značená, svahy strmé, kameny a výmoly obrovské, takže si tu za volantem zařadí tak, že při demonstrativním výjezdu jednoho svahu, předvedeném na kameru, spálí spojku a zasmradí tak auto na několik následujících dní.

Bez výletu se tedy otočíme a hned pokračujeme asi 50 km dál na východ do Kerlingjafjöll, neboli Hor čarodějnic. Je to další masív trčící z roviny, tentokrát ale mnohem větší, rozeklanější a dokonce i se zbytky ledovce. Ten z něj vytéká četnými říčkami zařezanými v hlubokých a úzkých kaňonech. V jednom údolí leží velmi malebný, úpravný, a zdá se, že i čistý kemp, nemá však termální koupání – i tak bychom nad

ním asi uvažovali, nebýt toho, že jsme v tom špinavém hnusu nechali stan. A hned za ním, ve výšce 800 m se na konci silnice objeví asi nejkrásnější místo, jaké jsme kdy na Islandu a možná i vůbec viděli: vulkanicky aktivní oblast plná fumarol, sirných vývěrů, horkých potoků, obsidiánu, ryolitových svahů, mnoha kopců, mezi kterými se romanticky klikatí horké kouřící potoky. Všechno je zali-

té sluncem a barevné všemi pastelovými barvami, které vytváří ryolit: růžovou, bledě modrou, fialovou, zelenkavou. Barevnou paletu doplňují jasně žluté sírové vývěry a zelený mech. Po té černočerné krajině předečírám to je naprosto neskutečné. A hlavně tu kouří desítky vývěrů – už je jasné, proč se to tu jmenuje Hory čarodějnic. Taky bych klidně uvěřila, že se tu vaří žabí sliz s netopýřími zuby a krví nemluvnat.

Co je ale nejúžasnější – kromě prvních pár desítek metrů za parkovištěm, kde vedou schody dolů a můstek přes potok, je tu všude volný přístup bez jakýchkoliv stezek a omezení. Nám, Evropanům vycvičeným nešlapat na trávnik, připadá až neslušné chodit tady po těch barevných krásách, ale cesty tu vážně neexistují. Mates si to proto namíří přímo skrz, protože chce, samozřejmě, vyšplhat na nejvyšší kopec, vrchol Lodmundur (1490 m). Pod jeho úpatím končí vulkanická aktivita, ale zato tudy teče dost široký potok, tentokrát bez můstku. Mates se okamžitě zuje a zavelí k brodění, prý to „tady určitě bude teplé“. Není – potok teče přímo z ledovce a je v něm poctivých 30cm ledové vody. Já jako jediná jsem omilostněná kvůli zánětu, který mě trápil na lodi, a jsem přenesena milujícím manželem na zádech, ostatní se podle náтуры buď bezpečně brodí, nebo se pokouší přeskočit, většinou dost neúspěšně – Jano naštěstí skončí jen s promáčenou nohavicí a nikoliv kompletním pádem do vody.

Ještě pořad rozesmátí touto sportovní vložkou začneme šplhat nahoru a smích nás brzy přejde. Z toho, co zdálky vypadalo jako snadný výstup po travnatém či kamenitém svahu, se vyklube úporná snaha vyškrábat se na hromadu drcené kluzké břidlice – ryolit má totiž stejně nepříjemné vlastnosti: ostré hrany, lámavost a kluzkost. Podobně jako předevčírem se tak původní tříhodinový výlet protáhne na víc než dvojnásobek, ale opět je Matesovi vše odpuštěno: když se vyhrabeme na hřeben, objeví se nejúžasnější panorama s výhledem na zbytky ledovce a barevné kopce v masivu Kerlingjafjöll, hnědou poušť protkanou překvapivým množstvím vodních toků, další hory v dálce, obrovské bílé ledovce, jezera, slunce a několik míst s černými mraky, kde evidentně prší. Island na dlani. I vlastní hřeben je krásný, má charakter třitisícových hor v Alpách s klasickým „oslím hřbetem“, často na jedné straně pokrytým sněhem. Přecházíme tu sněhová pole, štěrk, rozeklané skály i mech. Ani se nám nechce dolů, je už ale dost pozdě večer a do kempu to máme daleko.

Tam nás bohužel opět čeká silný vítr a v hospodě žádná večeře, pochopitelně. Mám dojem, že slibovaná polévka jen obchodní taktika, jak nalákat lidi na pivo. Narychlo si něco v ledových poryvech ukuchíme u auta a co nejrychleji se ponoříme do jezírka – z horké vody vypadá svět hned lepší. Sedí tu s námi skupina Holanďanů a společně si pochvalujeme země, které disponují teplou vodou i jinde než ve vaně.

V jednu hodinu v noci se krčím s knihou v závětrí před hospodou, na sobě mám dobrých osm vrstev oděvu včetně zimní bundy, rukavic a čepice a s vykulenýma očima sleduji našeho hospodského, jak pomalým tempem rozvážně přes celý kemp kráčí k jezírku jen v plavkách. TOHLE chce asi tak padesát generací na aklimatizaci a ještě vikinské předky k tomu.

Crash

Čtvrtek 24. června

I když bych to považovala za nemožné, je ráno ještě větší zima než včera, pouhých 8°C, což se v ledovém větru podobá pobytu v mrazáku. Před odjezdem se tedy rozhodneme ještě jednou ohřát v bazénku. Třepající se zimou se rychle vysvlékneme a natáhneme na sebe ledové mokré plavky, abychom teprve pak zjistili, že nějaký pitomec hodil přívod horké vody naplno dovnitř a zvýšil tak teplotu vody nad 60°C. Zmrzle se tedy znovu oblékneme do vychladlých šatů a jedeme po silnici F35 dál k severnímu pobřeží.

A jak den začal, tak také pokračuje. Dnes řídím. Silnice sice není asfaltová, nicméně má povrch velmi dobře udusaný, zatáčky mírné a stoupání žádná, takže se po ní mohu bez obav pohybovat rychlostí kolem 80 km/hod. Jediný problém nastává při míjení nečetných protijedoucích vozů, kdy ovšem stačí jen zpomalit na rychlost chůze a najet si těsně ke krajnici, auta jsou tu vidět na velkou vzdálenost. Musí samozřejmě uhnout obě. Na jednom opravdu přehledném úseku se proti mně řítí obrovský karavan plný německých důchodců (jak se později ukáže) a evidentně mě nevidí. Možná tam uvnitř debatují o umělých chrupech, rozhodně však nesledují cestu. Já skoro zastavím, uhnou ke krajnici, kam to až jde (dál bych spadla dolů z náspu, což by tady v tomto terénu mohlo skončit převráceným autem) a jen bezmocně sleduji, jak se auto dál žene přímo na nás. Nakonec nás mine jen o pár centimetrů a s obrovským prásknutím nám svými dveřmi zlomí boční zrcátko. Jano za námi dopadne o maličko lépe, je užší a karavan kolem něj proflíčí už bez úrazu. Pak teprve začne brzdit a zůstane stát až o dvacet metrů dál. Mates auto, které se právě znovu rozjíždí, doběhne, postaví se před něj a kupodivu celkem klidně požádá o číslo pojistky – elektricky ovládané zrcátko pro Transportér stojí kolem deseti tisíc. S dobrou se ovšem nepotáže – řidič začne cosi křičet německy

a když Mates neuhýbá, málem na něj najede autem; do Jana, který Matesa přiběhl podpořit, dokonce vrazí. V tu chvíli se vztekne Mates, situace se začne hrotit a chvíli to vypadá na hromadnou československo-německou bitku: Němec křičí „Nás je sedm!“, Mates řve „Nás je osm!“ a cloumá mu zrcátkem. Němec huláká, že zavolá policii, což je tady v té pustině dost směšné. Pro mě je jeho jednání naprosto nepochopitelné, opravdu jel jako hovado, neviděl nás a normální člověk by se minimálně omluvil. Chlap se však rozčiluje víc a víc, Mates taky, ale nakonec naštěstí upustí plyn – nejprve z předního kola toho karavanu, pak i v přeneseném slova smyslu. Navzájem si pak ještě chvíli vyhrožují policií, vyfotí si ulomené zrcátko, vypuštěné kolo i stopy na silnici a pak už konečně pokračujeme dál. Doufejme, že to pro dnešek bude poslední nepříjemnost.

Za chvíli vyjedeme ze zimy a deště do civilizace, kluci na parkovišti před pumpou slepí zrcátko vteřinovým lepidlem tak, že se sice nepohybuje, ale dá se používat (a navíc se za dva dny po jednom obzvlášť velkém drncnutí rozjede i motorek ovládající pohyb). Když čekáme na zaschnutí, dojde k nám rozesmátý Holanďan, který se s námi včera koupal v horkém jezírku, a ptá se, co se to na té silnici propána přihodilo – přijel tam hned po nás, po vozovce pobíhal rozčilený Germán a požadoval po něm kompresor na dofouknutí kola. Teď už se tomu všemu společně zasmějeme a pokračujeme dál.

Když dorazíme na severní pobřeží, je tu krásně a skoro i teplo. Pravda, 13°C bych ještě před pár dny na konci června považovala za skandální teplotu. Sever Islandu je tradičně slunečný, ale kamenitý, takže se jediné zemědělské aktivity odehrávají na jihu, kde zase pro změnu pořád prší. Tady jsou malebné kopce ještě plné sněhu, podhůří je porostlé lupinou a je tak úplně fialové, jako drahokamy tu v modrých zálivech září krásná městečka s barevnými dřevěnými domky, na moři plují plachetnice, na loukách se pasou ovce... a nejsou tu žádní němečtí důchodci.

Zato v Húsavíku (dětmi zvaném Kachnavík) potkáme znovu Holanďany, v kempu se ubytovali přímo vedle nás a vypadá to, že naši mezinárodní skupinu rozšíří o další národnost. Vydají se s námi také na výletní loď specializovanou na sledování velryb, lístky si koupíme na poslední štaci od osmi do jedenácti večer, což samozřejmě za polárního dne nevádí, jen snad bude větší zima. Zahřejeme se tedy v hospodě, kde si dáme naprosto vynikající večeři,

a to i přesto, že veškerá nabídka obsahuje rybí či jehněčí maso. Buď jsme tak vyhládlí, nebo to tady vážně umějí dobře připravit, ale je to prostě skvělé!

Kulinářsky uspokojeni se nalodíme na nádherný starý dřevěný rybářský kutr, s opravdovým strážním košem na stěžni. Vzhledem k venkovní teplotě jsme navlečení v mnoha vrstvách, přes které navíc ještě vyfajujeme gigantické zateplené overaly, ve kterých vypadáme jako tlupa modrých sněhuláků. Kdo chce, může dostat i pletenou čepici a rukavice, a nakonec nás napojí i horkým kakaem. Loď s námi udělá okruh po velkém zálivu, kde se zřejmě touto dobou chodí pást hromady kytovců od delfínů přes kulohlavce a kosatky až po plejtváky. Vidíme je skoro všechny, je to fascinující zážitek. Stádo delfínů plave s naší lodí několik minut, přímo pod přídí, skoro na dosah ruky. Všechny ostatní druhy velryb vyskakují nad hladinu a plácají hlavou do vody. Jejich přítomnost se na dálku pozná podle hejna ptáků, hlavně racků, kteří tu sbírají zbytky velrybí hostiny. Kromě nich tady loví i papuchalci, ti jsou stejně komičti jako tučňáci: když se chtějí vznést z hladiny, chvíli letí těsně nad vodou a poskakují po hladině jako žabka, jakmile se konečně odrazí, kolíbají se jako velmi přetížený bombardér.

O půlnoci rozjařeně dorazíme do kempu, kde zjistíme, že je tu na několik desítek lidí jediná sprcha a dva záchody. A ještě k tomu prachspolečně mrzne, stoupá nám pára od pusy a všechno pokryla jinovatka a led. Jak ten den začal, tak taky končí.

Teplý sever

Pátek 25. června

Mates má dnes 46. narozeniny, což oslaví slunečným a teplým dnem a kolující lahvi whisky. Podaří se nám vecpat se postupně do sprchy

a vykoupaní zamíříme dál po pobřeží na východ k odbočce na silnici F862. Zde se chtějí hoši vydat na málo frekventovanou a prý velmi špatně průjezdnou zkratkou zpět k silnici č. 1, která se v těchto místech odklání od pobřeží trochu na jih k jezeru Mývatn, prý nejslunečnější a nejteplejší části ostrova. Může být, na slunci si dnes v patnácti stupních oblékne-

me kratšasy a vypadáme tak skoro jako rodilí Islandčané – chybí nám snad jedině sandály na nohách a zpocený zátylek.

Docela pěknou silnicí dojedeme do oblasti Vesturdalur podél druhé největší řeky na ostrově se záhadným jménem Jökulsá á Fjöllum, což

nezna mená nic jiného, než že tudy z hor (fjöll) teče ledovcová řeka (jökul). Zde je bohužel další část makadamové silnice v opravě a my se budeme muset vrátit na druhou stranu řeky k silnici 864, která je o šedesát kilometrů delší, ale zato frekventovanější.

Vyrazíme zde aspoň na pěší výlet do oblasti Hjóthaklettar, čili čedičových skal, které tvoří stěny kolem divoce bouřící špinavě šedé řeky Fjöllum. Je to jako procházka pohádkovými kulisami – čedič zde, jak občas mívá ve zvyku, vykryštoval do pravidelných několikahraných sloupů, které, jak už to ve zvyku moc nebývá, trčí nikoliv zdola nahoru, ale všemi směry, občas i vodorovně. Na některých místech mezi nimi leží poušť z černého písku, někde roste pravý islandský les, tedy řídký porost dřevin dosahujících stěží výšky člověka, častěji však spíš psa. Mezi tím vším se klikatí divoká řeka, ve skalách se otevírají nádvorí, jeskyně, občas byl čedič původně proložený vrstvou jiné, mnohem měkčí horniny, která se vydrolila, a v souvislosti s tím, že jsou vrstvy postavené kolmo k zemi, vytváří na několika místech zcela věrný dojem hradních zdí. Prostě, kdybych nevěděla, že Vikingové na stavbu hradů skutečně v těchto podmínkách neměli ani pomyslení (a nejspíš ani důvod), nenapadlo by mě pochybovat o tom, že jsme na zřícenině.

Po průchodu „hradem“ se vyšplháme na místo, na kterém kdysi končila oblast tekoucí lávy a místo toho se tu ze sopouchu sypal popel – vrší se tu sytě rudý kopec Rauthólar, podobný nasypané drti z cihel. Pro vylepšení z něj občas ještě místy ční temně černé falicé skalky.

Navzdory Janově usilovné propagaci, že se máme vykašlat na zákazy vjezdu a závozy na silnici a pokračovat podle původně plánované trasy, zachováme se jako slušní občané a najedeme na přístupnou 864, která vede podle Jökulsá á Fjöllum a leží na ní vodopád Dettifoss a další atrakce. Tato silnice má bohužel dvě nevýhody: už jsme ji kdysi projížděli a dnes tudy táhne veškeré návštěvnictvo této části Islandu.

Vodopád je ovšem impozantní, sice jen 44 m vysoký, zato však nejprůtočnější v Evropě, vydá 200 m³ za vteřinu. Šedivá voda se valí dolů v mohutných proudech, naráží do protějších skal a žene se dál čedičovým kaňonem pod příkrovem vodní tříště. Kolem se hemží hromada fotících „městských“ turistů, kteří se pak s námi vydají prašnou silnicí, bohužel všichni třícítkou, což způsobuje mračna prachu a natřásání auta tak na úrovni pátého stupně Richterovy stupnice. Frustrovaný

Jano to po chvíli nevydrží, předjede je devadesátkou a přiměje k zastavení a nejspíš i pláči. My toho využijeme a v tuto chvíli je předjedeme taky, i když mnohem klidněji a slušněji. Pak už v klidu dojedeme k asfaltu.

Za chvíli jsme u Mývatnu, ještě před tím se však zastavíme v Námafjallu, kde jsou úžasná bahenní jezírka typu „vystoupím, nafotím, jedu udělat další atrakci“, ale jsou vážně pěkná: šedivé bahenní jámy, které probublávají s různou razancí, frekvencí a intenzitou – tu jedna obrovská bublina co dvacet vteřin, tu maličké zuřivě prskající desítky

bublineček, tu rozvázně probublávající rozvlněná hladina. Nahoře na kopci pak šplouchá zlatý hřeb večera, blankytně modré přírodní termální koupaliště, obdoba slavné Modré laguny u Reykjavíku a příjemný odpadní produkt geotermální elektrárny. Naložíme se zde na hodinu do teplé vody, dáme si v bufetu parádní večeři a víc si ani nemůžeme přát.

Ale ono to přece přijde – v přilehlém Reykjahlídu (210 obyvatel) je pěkný terasovitý kemp s výhledem na jezero, kde nám SAMI VYPEROU (a dokonce i vysuší) prádlo, a my tak můžeme v klidu oslavit Matesovy narozeniny. Úžasný den!

Slunce, slunce

Sobota, 26. června

Ráno mě vzbudí horko!!!! Do stanu se nám opírá slunce a rozehrálo ho na dobrých 18°C, což je tak závratná teplota, že málem umřu na přehřátí. Snídani si dáme oblečení v kraťasech a luxusně nahřívání sluncem. A abychom neztráceli čas, neprodleně se vydáme prozkoumat okolí, tedy víceméně jen ta zákoutí, která jsme vynechali při poslední návštěvě, kdy jsme tu strávili celé tři dny. Jeden z Holanďanů (které jsme zřejmě už ztratili – naposledy jsme se potkali na včera na parkovišti u Hjóthaklettaru), tady žije trvale a poradil nám místa, která jsou prý nádherná a přitom zcela bez turistů. Jedná se o oblast na sever od Mývatnu, kde se ze silnice 87 vedoucí na Húsavík (kterou jsme my tupci včera opovrhli kvůli té, co byla v opravě) odbočí po bezjmenných cestách do zmeti písku a lávových vyvřelin a asi po 20km se dojede pod masiv Baejarfjall.

Zde je krásná ovčí pastvina plná na Islandu neobvykle šťavnaté trávy, vřesu, kvetoucích vstavačů a skalniček, to vše díky desítkám teplých

vývěrů. Včerejší Námafjall se může jít zahrabat – jsou tu bahenní jezírka naprosto neuvěřitelných tvarů, velikostí, barev, zvuků, razance a výše výstřiku. A můžeme se mezi nimi libovolně procházet, fotit je a po libosti do nich padat. Což s dovolením neučiníme, i když Ľuba se o to aspoň pokusí: na jednom pěkném nevinně vypadajícím travnatém úseku se propadne až po kolena do země. Brzy pochopíme, že ovčí stopy jsou dobrým indikátorem bezpečného pohybu, a tak už bez úrazu běháme od jednoho vývěru k druhému, koukáme do nich a ve slunci je fotíme ze všech stran. Za chvíli máme kalhoty zcela zastříkané tryskajícím bahnem.

Naši vůdčí samci jsou z toho tak rozradovaní, že se rozhodnou na další místo pokračovat cestou, která už ani není zakreslená na mapě. Vede v poměrně slušné kondici na konec údolí, kde je geotermální bezobslužná elektrárna; s třemi hliníkovými kopulemi spojenými potrubím vypadá jako základna na Marsu. Kousek od ní je obydleně vypadající maličký domek (ale proč by tady v té pustině někdo žil, to mi nejde na rozum). Za ním se cesta změní na něco, co bych v jiné zemi charakterizovala jako velmi neschůdnou divočinu, zde však v porovnání s rozeklaným okolím jde zřejmě skutečně o upravenou a udržovanou silnici. Planina je totiž tvořená něčím, pro co se nejlépe hodí výraz „hříbkoviště“ – láva tu tvoří až metr vysoké kopečky, po kterých se dá chodit jen tak, že skáčete z jednoho na druhý, mezi nimi jsou totiž dost hluboké zářezy. Hynek schůdnost vyzkouší celkem důkladně, když zkusí dohnat několik ovcí, které se mu přitom evidentně přes rameno smějí. Utěšujeme ho, že úspěchem byl už jen fakt, že si přitom nezlomil nohu.

„Silnice“ s námi hází v autě jako při slosování, Mates zuřivě kroutí volantem, zčásti objíždí sněhová pole kombinovaná s bažinou, zčásti do nich zapadá a smykem se pak drápe ven. Těch 20 km zpět na sjízdnější silnici jedeme dobré tři hodiny, s jednou krátkou zastávkou u Stórávíti. To je něco, co na mapě vypadá jako vysoký kruhový kopec s kolmými stěnami, islandština znalý našinec však z přípony „víti“ snadno odhadne, že jde naopak o díru v zemi. Navíc nám to prozradil Holanďan. Díra je to zcela pravidelně kruhová, s absolutně svislými stěnami a neodhadnutelnou velikostí – Hynek provede komplikovaný fyzikální pokus hodů kamene dolů a složitě a dlouho pak počítá dobu dopadu, následně kráter obíhá a měří si čas. Já zatím z mapy během pár vteřin vyčtu hloubku 60 m a průměr kolem 200 m – kupodivu se se zadýcha-

ným Hynkem a jeho složitým výpočtem přibližně shodneme.

Zcela omlácení pak nakoupíme v Reykjahlídu zásoby a pokračujeme do civilizovaným lidem připravených míst: chceme si zopakovat výstup na kopec Herfjall, který jsme už absolvovali před šesti lety – jedná se o 150 m vysokou horu černého štěrku uvnitř s kráterem, která se tyčí nad Mývatnem.

Posledně jsem s sebou vláčela dvě plačící děti, podplácela je bonbony a odměnou mi byl pohled do kráteru plného kamenných nápisů, ve kterých se dalo najít i „Brno“ a „prdel“. Dnes si to děti vyběhnou samy a bez pobízení a nahoře na mě čekají s otrávenými výrazy typu „kde seš tak dlouho?“; nápisy z kráteru zmizely, a navíc dole pod kopcem stojí úplně nová hospoda s prodejem suvenýrů, vyhlídkovou terasou a tlupou turistů.

Dolů z Herfjallu raději už seběhneme na druhou stranu a vracíme se pěšky zpět do Reykjahlídu. Přitom uskutečníme parádní cimrmanovský přesun z evropské na americkou pevninskou desku přes pár metrů širokou puklinu Grjótagjá, kde si několikrát za sebou dětinsky vychutnáme pocit „jdu do Ameriky, jdu do Evropy, jdu do Ameriky...“.

V Reykjahlídu si prohlédneme kostel, který kromě běžného vybavení obsahuje i šatnu, odpočívárnu a záchody, v kempu si místo obilgátních těstovin připravíme na dřevěném uhlí steaky a tím ukončíme tento teplý a slunečný den. O půlnoci sice svítí slunce, ale teplota opět dosáhne hodnot blízkých nule. Pravidelná večerní Matesova přednáška (které z nepochopitelných důvodů říká brífink, i když přitom nikoho nepustí ke slovu) nám odhalí, že zítra opět odjždíme do ledového vnitrozemí, pro jistotu do výše 2000 metrů nad mořem a budeme zde týden bez obchodů, sprchy a jakéhokoliv zázemí. Hromadně se těšíme.

Opět vnitrozemí

Neděle 27. června

Dnes definitivně opouštíme přívětivé, slunečné a bezesrážkové okolí jezera Mývatnu a vydáváme se po silnici č. F88 do nevlídného a stu-

deného vnitrozemí přímo k severnímu okraji Vatnajökullu. Před lety jsme tudy půjčeným Fordem Transitem dojeli na jednodenní zničující výšlap na sopku Askja, kde děti ztratily poslední zbytky fyzických a já psychických sil („výlet“ trval od šesté hodiny ranní do druhé hodiny, také ranní).

Tentokrát máme lepší vozový park a jsme vybavení na nocleh ve výšce 800 m na prahu největšího ledovce. Silnici č. 1 tedy opustíme na východ od Mývatnu a jedeme naprosto pustou a suchou pouští proti proudu staré známé řeky Jökulsá á Fjöllum. Nutno říct, že řeka nijak neztrácí na své divokosti a razanci a v kalných šedivých peřejích se valí přes divoká skaliska. Jako jedinou v oblasti ji také překlenují mosty, protože pokusy přebrodit ji by velmi rychle skončily neplánovanou plavbou do Severního ledového oceánu.

Krajina, kterou projíždíme, disponuje neuvěřitelnou pouštní krásou. Silnice drncá přes divokou změť lávových skal, které vypadají jako by tu někdo na neupravené podloží vylil tlustou vrstvu asfaltu, a pak ho ještě nechal popraskat. Mezi tím jsou zrádná písková „jezera“, kde se člověk zaraduje, že konečně najel na kousek rovné silnice, a pak zoufale šlape na plyn, vázne v písku a modlí se, aby tady auto „neutopil“. Písky jsou občas černé, občas okrové (pemza), občas v nádherné cihlově rudé až temně fialové barvě, neboť kopce nad nimi se střídají ve všech těchto odstínech. Do toho na nás samozřejmě čekají brody, některé

docela divoké. Život víceméně žádný. Nad tím vším se tyčí kopec zvaný Herdubreid, který vypadá jako vysoký hrnec s pokličkou – má kolmé stěny a mírně šikmý vršek zakončený špičkou – a je vidět snad z celého Islandu, neboť okolní rovinu převyšuje víc než o kilometr – tyčí se do výšky 1682 m. Vidíme ho doslova celý den (přestože jsme na jih ujeli 200 km), hlavně proto, že jeho nezaměnitelný tvar je ze všech stran stejný. Mates chce samozřejmě šplhat nahoru, naštěstí až zítra.

Kousek pod sopkou Askja odbočíme, ač bych to považovala téměř za nemožné, na ještě horší silnici F910 a vzápětí hned na ještě horší F902, která nás navečer zavede na samý práh Vatnajökullu, konkrétně do chaty Sigurdarskáli, která stojí zapasovaná mezi dvěma jeho výběžky Dyngjufjökullem na západě a Brúarfjökullem na východě. Ve vzniklé mezeře padá dolů obří splaz Kverkfjöll a právě pod ním stojí chata. Na minimální ploše dokáže ubytovat přes 80 lidí (s islandskou úsporností po dvou vedle sebe na palandách a také na podlaze podkroví),

kolem má několik plácků s pracně pěstovaným trávníkem (jediná plocha trávy větší než krabička od sirek jistě v okruhu desítek kilometrů). Sociálky pro to všechno jsou samozřejmě venku v počtu 4 WC a tři sprchy, vše pod střechou zdviženou nad stěny, tedy profukující. Naštěstí aspoň disponují teplou vodou. Voda na mytí zubů a nádobí je taky samozřejmě venku. Je tady 7°C, což by nebylo tak zničující, kdyby od ledovce nefoukal pořádný severák – vzhledem k tomu, že ledovec je od nás na jih, nazvala bych ho spíš ledovcovák.

Kromě nás jsou tu jen dvě skupiny návštěvníků, obě samozřejmě Češi. Jedni jsou skoro domorodci, mají za sebou roční studium umění na zdejší univerzitě, druzí jsou zvláště nesourodá skupina tří žen dvou generací a jednoho mladého muže – všechny potkáváme už několik dní. Obojí však nepřesí a odjedou před půlnocí.

Mates rozhodne, že nebudeme změkčilí a vyspíme se ve stanu, donutí nás v ledovém větru navléct se do studených šatů a vyžene nás na „krátký pěší výlet“, což vydá pět hodin šplhání na nejbližší dominantu Biskupsfell (1247m n. m.), 10km vzdálenosti a 500m převýšení, částečně ostrými skalami, částečně sněhem, ale neustále ve vyjícím větru. Zpět na chatu se dopotácíme v dost zuboženém stavu, přes čepice, rukavice, zimní bundy a punčocháče promrzlí na kost, a jsme okamžitě nahnáni do auta a odvezeni na další atrakci, jeden z tisíců pramenů řeky Jökulsá á Fjöllum, nicméně asi ten nejzajímavější: dva kilometry za okrajem ledovce tu tryská horký pramen, který si pak pod

ledem vykutává cestu ven a ze splazu vytéká impozantním obřím tunelem, minimálně 15m vysokým. V zimě se dá chodit dovnitř, teď zjara je to však nebezpečné, protože se tunel na vnějším okraji rozpouští a propadá a tvoří křehké chrámové oblouky v ledovcové modři. Řeka pod ním je teplá tak 15°C a plná jasně zelených řas, ovšem první přítok bez dotace

teplé vody hned po padesáti metrech tomuto skandálnímu přemnožení života učiní přítrž.

Pokud jde o Jökulsá á Fjöllum, projeli jsme ji vlastně celou – zde je její oficiální prameniště. Nemyslím tím konkrétně onen teplý pramen, ale celou oblast pod Dynglujökullem, které se říká Večerní bažiny (asi proto, že přes noc zamrzají) a která vypadá jako obrácená delta – tvůrce největšího evropského vodopádu se tu spojuje z tisíců přítoků z rozpouštějího se ledovce.

Konec dne je příjemnější, než by kdo čekal, protože Matesovi se zželi naší zubožené skupiny a po návratu v deset večer nás vezme na noc do chaty. Uvaříme si v teple a závětrí a zase se jednou vyspíme pod střechou, i když zdejší „pokojo-
vá“ teplota zdaleka neodpovídá té u nás. Už si ale asi zvykám, běhám tu jen v krátkých rukávech a cítím se skvěle.

Před spaním se nám otevře nádherný výhled na půlnoční červánky, které se po obzoru posouvají podle toho, jak se pod horizontem posunuje slunce.

Thór se zlobí

Pondělí 28. června

Probudí nás slunce a otevře se nádherný, slunečný teplý den, kdy se teploměr vyšplhá na dobrých 12°C. Vzhledem ke stavu odtávání ledovce a otevírání trhlin v něm, nemajíce mačky ani cepín, vzdáme plánovaný výlet do ledu a odjíždíme dobýt ten zatracený Herdubreid, což je jen o málo snazší záležitost – jde o kopec vzniklý výronem lávy pod ledem, a tedy s naprosto kolmými stěnami, téměř 1 km vysokými.

Vede k němu ze silnice F88 nečíslovaná odbočka, značená pouze železným kolíkem a několika nesmělými stopami pneumatik, dále pak žlutě obarvenými klacky. Nejprve vede pod úbočím nižšího masivu Herdubreidartögl v hlubokých píscích a štěrku, což je docela příjemné, pak se ale na rozhraní obou masivů vyšplhá na lávové pole a začne být naopak nepříjemná – ostrá láva se před autem zdvihá ve vysokých prazích, cesta se divoce klikatí a skáče nahoru a dolů, všude trčí skály ostré jako nože. Po asi deseti kilometrech strašlivého kodrcání dojedeme k jednomu prahu, zhruba tři čtvrtě metru vysokému, ale velmi úzkému, který se tyčí nad hlubokým pískovým polem a tvoří tak úzkou bránu přesně o šíři našeho auta. Mates nás sice rozestaví na její okraje, abychom mu ukazovali bezpečnou vzdálenost od ostrých hran, v písku mu však uvážnou na chvíli kola, auto se dramaticky postaví na tři, zavyje, skočí... a bokem oholí pravou část skály. Následuje rána a syčení prasklé pneumatiky. Matesovi se ještě

na měknoucí gumě podaří otočit a vrátit se z prahu dolů do písku, tentokrát beze škody, ale na splasklém kole.

Následuje zdoluhavá výměna kola a vzrušená diskuse o dalším programu. Je jasné, že se musíme vydat zpět do civilizace a nechat kolo opravit, protože jezdit bez rezervy je v tomto prostředí riskantní. Nakonec se dohodneme, že vylezeme hromadně na Herdubreid, část výpravy přespí na chatě Dreki pod sopkou Askja a Mates na noc zajede do Reykjavíku, kde kolo ráno nechá opravit.

Vydáme se tedy dál po silnici pěšky, což znamená nekonečně dlouhé obcházení celé čtvrtiny obrovského kopce čirou pouští, protkanou vyschlými potoky a sem tam porostlou nečetnými květinami, včetně divoce rostoucího obilí. Všude se válejí obrovské balvany velikosti boudy pro slona, které sem spadly shora. Říkám si, jaký to asi byl rachot a doufám, že ho neuslyším na vlastní uši.

Východiště je na západní straně kopce, cesta jde nekompromisně rovnou nahoru, napřed nepříjemnou štěrkovou sutí, pak po stále strmějších skalách a sněhových polích, až nás přivede ke zcela kolmým skaliskům. Máme za sebou dva kilometry vodorovné a jeden kilometr svislé vzdálenosti, navíc se střídá ledový ostrý vítr a pražící horké slunce, takže jsme neustále splavení studeným potem. Těšíme se na výhled shora, už teď je nádherný. Pod svislými skalami však zjistíme, že buď musíme spolu se značenou cestou přejít vršek rozbředlého, klouzavého a téměř svislého sněhového pole, což je bez maček velmi nebezpečné (hrozí uklouznutí a zřícení o stovky metrů dolů), nebo se musíme mimo cestu vydrápat po drolivých kolmých skaliscích, což může být ještě mnohem nebezpečnější. Usoudíme, že sebekrásnější výhled nám nestojí za to riziko a že raději další výstup vzdáme. K mému úžasu dokonce i Hynek s Patrikem tuto změnu plánu odsouhlasí.

Ne tak Jano, který je z nás nejstarší a už by ve svém věku mohl mít trochu rozumu. Jako vždy v těchto situacích se zatne a začne se drápat nahoru, nedbaje na Ľubino zoufalé přesvědčování. Chvíli na nás ještě přes vysílačku povykuje, že „o chvíli bude hore“, ostatní pánové ve skupině se naštěstí jeho nepřiliš bystrými nápady nenechají nakazit a začnou sestupovat dolů. Tím nám ovšem Jano změnil všechny plány – usoudíme, že skupinu už nemá smysl dále trhat a vydáme se všichni nacpaní do jednoho auta do 20 km vzdáleného tábora Dreki, kde si najmeme chatu a nakrmíme Ľubu a Patrika, kteří zůstali bez jídla, vybavení a oblečení. Zde také zjistíme, že původně plánovaná silnice F910, po které jsme měli jet dál na jih, je pro přílišné množství sněhu stále ještě zavřená. Tímto je rozhodnuto, že se zítra společně vrátíme k Mývatnu, necháme opravit kolo a na jih pojedeme jinou trasou.

Jako odškodné máme opravdu nádherné ubytování. Naši chatu zde vybudoval islandský klub turistů vlastními silami a z vlastních zdro-

jů. Je vybavená naftovými kamny, kuchyňskou linkou, nádobím a hlavně mnoha matracemi, takže na malém prostoru dokáže pojmout neuvěřitelné množství lidí – standardně se počítají dvě osoby na jednu matraci. Tady se nejen spí ve špičce podkroví, ale i v jediné dolní místnosti, vybavené stoly vyklopitelnými nahoru ke stropu. Sprchy se platí zvlášť a spolu se záchody jsou jako vždy venku. Když se nad tím člověk zamyslí, je to naprosto všechno, co k pře-spání potřebuje.

Ve vedlejší chatě spí tlupa nejmeně dvaceti Italů, které taky už nějakou dobu potkáváme, a kteří se po ostrově nechají vozit luxusními džípy. Také mají vlastního kuchaře, co na ně každý den čeká na základně a vaří jim dobroty. Veškeré dobrodružství na jejich cestě pak nespíš spočívá v používání přeplněných záchodů a sprch.

Spokojený Jano dorazí v jedenáct, vůbec mu nedochází, jak manželku vyděsil a synovi otrávil odpoledne, a tváří se překvapeně, že se mu radost nevrhají kolem krku.

Zpět do Reykjavíku

Úterý 29. června

Mates nás dnes vzbudí naprosto brutálně a nekompromisně v 7.15, což považuji o dovolené za hanebnost, zvlášť proto, že jsem jako vždy šla spát až po jedné. Nicméně mu musím, nerada, přiznat, že to dnes je dobrý počin – venku je nádherný slunečný den a tropické vedro dosahující dobrých 12°C.

Okamžitě vyrazíme autem nahoru na Askju, kde zaparkujeme na horním parkovišti a vydáme se důchodcovskou procházkou po dně kráteru impozantních rozměrů – jeho okraje lemují obzor jako vzdálené hory. Část kráteru pokrývá nádherné blankytně modré jezero Öskjuvatn, které je modré a studené, a hned vedle něj maličké Víti, které bílé a teplé. Když jsme tu byli naposledy, byl to jeden z mých nejnejpříjemnějších výletů, protože jsem tu tehdy v protisměru od chaty Dreki do-vlekla plačící a zcela ucaprtané děti, kterým Mates o pár kilometrů dřív

slíbil, že běží pro auto a těch zbývajících 10 km je dolů odveze, a někde v těchto místech nás klidným krokem došel zezadu a nadšeně vyprávěl, jak se vykoupal v teplém jezírku. Děti to tehdy neustály a rozeřvaly se naplno, následně jsem to neustála já a řvala jsem po Matesovi.

Dnes je to jiné kafe – potomci běží jak na motorek a v jezírku se vykoupáme všichni, i když je letos čertovsky studené (jeho teplota totiž neustále kolísá a člověk nikdy neví, do čeho se ponoří). Nicméně má spodní vyhřívání z horkého bahna a stěny ho kryjí před větrem. Voda je neprůhledná, plná bledě modrého bahna a smrdí sírou. Naprosto ďábelský

zážitek – Víti v islandštině ostatně znamená „peklo“.

Vzhledem k tomu, že máme málo času a potřebujeme se před zavíračkou přesunout do Reykjahlíbského autoservisu, rozdělíme se na údernou skupinu, která seběhne dolů do Dreki, a dva řidiče, kteří se vrací pro auto. Těmi jsou jmenováni Jano a já. Jano, jak má ve zvyku, vyrazí přímo na nejvyšší vrcholek na okraji kráteru, já se ještě chvíli držím skupiny, a pak se o kus dál taky vydám na hřeben a přes ten Janův vrchol vysoký 1353 m n. m. se vracím zpět k parkovišti. Cestou nahoru se škrábu po pemzovém svahu, který se strukturou, pórovitostí, barvou i lámavostí dost nepříjemně podobá kupě vyschlé kravské mrvy, dolů naopak kloužu po struskovém svahu, který vypadá jako vyvezené zbytky z vysoké pece. Nádherná příroda! Cesta po ostrém hřebeni ale nabízí nádherné výhledy na kráter a největší lávové pole na Islandu s neuvěřitelnou rozlohou 5000 km².

Sraz dole na Dreki prošvihnu o deset minut, protože původně plánovaný dvouminutový přechod závěrečného lávového pole hned vedle parkoviště se ukáže být zdoluhavým šplháním po třímetrových žiletkách a blouděním tamtéž. Skupina na mě ale kamarádsky počká a v Reykjahlídu jsme kolem třetí. Dokonce mezi těmi dvaceti domy najdeme i servis! Mechanik se dlouze přehrabuje v nebetýchých horách pneumatik, nakonec tu naši nenajde, ale slíbí, že si ji nechá poslat kurýrním letadlem z Akureyri, bude tu zítra odpoledne. Máme volno!!!!

Ve stále pražícím slunci (a ledovém větru) se vydáme a výlet typu „výstup, vyfoť, pokračuj“ na Kraflu, jednu z největších sopek na ostrově, o které bych ráda řekla, že se tyčí nad Mývatnem, ale to nemůžu, protože nejde o kužel, ale o planinu. Zato rozsáhlou planinu. Navíc je to jeden z největších islandských zdrojů geotermální energie.

Dnes se tedy vyjedeme podívat na další jezero Víti, i když tentokrát název peklo není moc namístě: jde o nádherné romantické jezírko uprostřed malého kráteru, napájené horkým potokem prorážejícím si cestu ve sněhovém poli, obklopené zelenými pastvinami a ovci, ale také elektrárenskými trubkami, kryty a syčícími a kouřícími vývěry. I zde jsme před šesti lety už byli, bylo to naše téměř první seznámení s islandskou vulkanickou aktivitou, a byli jsme jí zcela uneseni. Dnes, po všech těch „divokých“ zážitcích vidíme, že je to jen šidítka pro povrchní turisty. Nicméně svítí ostré severské slunce, a tak fotíme jak o život.

Večer zakončíme famózně. Ve stejném kempu u Mývatnu, v jakém jsme posledně grilovali, si tentokrát vypůjčíme velký gril, nakoupíme uhlí, hory masa (které průběžně ještě jezdíme do obchodu doplnit), zeleninu, buchtu, sýry, a cpeme se, cpeme a cpeme. Je potřeba vytvořit tukové zásoby, zítra nás čeká cesta do pustiny.

Poušť

Středa 30. června

Vstáváme výjimečně beze spěchu a popohánění, v klidu zabalíme a vydáme se na lehkou prohlídku Krafly, jedné z největších sopek, nicméně bez kráteru – jak jsem již psala, jedná se o vulkanickou oblast, jejímž výsledkem jsou kilometry lávových polí, pseudokrátory v jezeře Mývatn, obě námi navštívené oblasti s bahenními jezírky (turistická i utajená) a koupaliště s modrou geoelektrárenskou vodou. A samozřejmě i vlastní elektrárna, která vypadá jako něco, co přistálo v létajícím talíři.

Kromě mnoha budov a kilometrů tlustého potrubí je tu i přetlakový vývěr, jehož syčení a pára jsou v doslechu a viditelnosti dobrých deseti kilometrů, a také bílý, zcela neprůhledný potok, co vypadá, že v něm teče primalex, a v zelené pastvině budí dojem, že se tu natáčí nějaká hodně divná sci-fi.

Hned vedle je hlavní lákadlo na turisty, nenáročný okružní

chodník „vše z Krafly na jednom místě“ – na necelých dvou kilometrech vede přes sulfatary, lávová pole, teplé potoky a kouřící díry. Jsou tu dřevěné můstky a organizované zájezdy a my se dostaneme do křížové palby povykování Francouzů a našich starých známých Italů s kučařem. Naštěstí brzy uhneme na jinou značku, vedoucí přes lávová pole zpět do Reykjavíku. Turisty setřeseme a jsme v nedotčené přírodě. Tedy přesněji v asfaltovém poli, které se prolézá poněkud obtížně, zato je plné života. Potkáme bělokuří rodinku – slepici s šesti zoufale se do škvír schovávajícími kuřaty –, sluky, které na nás pokřikují tak usilovně, že někde na zemi mají určitě také ukrytá mláďata, a jednu poněkud mentálně retardovanou ovci se dvěma jehňaty, která na nás tupě kouká, dokud se k ní nepřiblížíme skoro na dosah, a pak se dá na bezhlavý útěk lávou – a tohle zopakuje u každého člena výpravy.

Vzhledem k tomu, že kolo bude opravené ve dvě a my máme jedno auto v Reykjavíku a druhé u Krafly, vyrazí Mates s Patrikem dopředu, aby provedli přesun vozů dříve, než dorazí zbytek. My se ve snaze nezdržovat za ním ženeme také slušným tempem, i když Hynka rozbolelo koleno tak, že se na konci cesty sotva plouží, a Jano se jen nerad vzdává obvyklého drápání nahoru na kopec. V Reykjavíku jsme po třetí, ale auto nikde a Mates nebere telefon, evidentně ho někde zapomněl. Jano zajede do opravy, kde se dozví, že kolo je nachystané a že za chvíli zavírají. Čekáme další půl hodiny, pak zajedeme pro Matesovo auto na Kraflu sami, Mates pořád nikde. Objeví se až po čtvrté a šťastně nám líčí krásný výhled z toho kopce, který jsme si my kvůli jeho kolu odpustili. Když projevíme lehkou nelibost, urazí se. Mám dojem, že na rozdíl od dětí zjevně za posledních šest let moc nevyspěl.

V poněkud rozladěné náladě pak nakoupíme a bez meškání objednáme nádherný prosluněný Mývatn, plný kráterovitých ostrůvků, které vznikly přelitím lávy přes vodu a následným probubláním vzniklé páry – řada z nich má uprostřed vlastní minijezírko. Jde pořád o totéž lávové pole, kterým jsme se dnes dvě hodiny škrábali napříč a které sahá desítky kilometrů od zdroje.

Za Mývatnem z hlavní jedničky zabočíme na silnici 842 a F26, obě vedou kolem řeky Skjálfandafljót. Na ní je hned u hlavní silnice nádherný podkovovitý vodopád Godafoss, který padá z vyhlídkové plošiny s hromovým burácením za neustálého focení davu turistů. Prodereme se mezi nimi a vydáme se na cestu napříč vnitrozemím přímo podél řeky na jih. Lidé i auta jsou rázem fuč. Moc od cesty nečekáme, ale už po pár kilometrech dorazíme k dalším vodopádům Aldeyjarfoss. Něco neuvěřitelného: řeka se prodere uzoučkou několikametrovou průrvou, padne v mohutném hřmícím proudu dolů mezi skalní stěny tvořené několika vrstvami: nahoře hornina ztuhla do něčeho, co vypadá jako klubíčka vlny, pod ní visí svisle orientované „varhanní píšťaly“ z čediče

a úplně dole bývala nějaká měkká vrstva, ale voda ji už zcela vymlela, takže dojem varhan je úplný. Nakonec se proud rozlije širokým obloukem klidné obrovské řeky. Nad tím se rozkládají plošiny se zelenou trávou a pastvinami. Shodneme se, že je to nejkrásnější vodopád na světě.

Prvenství však ztratí hned po třech kilometrech, kde je další vodopád

Hrafnabjargarfoss. Zde užasle sledujeme, jak obrovská hučící masa vody padá v podkovovitém vodopádu do vřícího kotle a... neodtéká pryč. Tedy samozřejmě, že odtéká, ale vůbec není vidět kudy – kotel je ze všech stran obklopený skálami, musí odtud vést nějaký podzemní tunel. Kolem jsou terasy s různou úrovní hladiny a ještě řada dalších různě vysokých a mohutných vodopádů, skály jsou tvarované dokulata a provrtané obrovskými dírami ve tvaru hrnců, často plných blankytné modré vody. Všude kvete spousta rostlin, prostě ráj. Kdybych se někdy musela odstěhovat na Island (jako že bych se bránila zuby nehty, přece jen k životu potřebuju teplotu víc nad nulou), šla bych rozhodně sem. A to i přesto, že tu dnes fouká ten nejmrazivější vítr a teploměr opět klesá na úroveň našich lednových teplot.

Po tomto úžasném zážitku se auto vyšplhá na pouštní vysočinu Sprengisandur (sandur znamená písek) dosahující až 900m, hnědou, studenou a větrnou planinu naprosto bez vegetace, kde se jen v úzkém pásu kolem potoků táhne po březích jasně brčálový pruh mechu. Není tady vážně vůbec nic, a to i přesto, že silnice sleduje prastarou stezku, vlastně nejstarší na ostrově, kterou se cestovalo mezi severem a jím na každoroční zákonodárný a výkonný sněm Althing. Islandané jsou fakt drsní. My nejsme, proto odbočíme na F881, kde na vrcholu trojúhelníka, křižovatce silnic F881 s F752, leží na rovné a bezútesné planině ve výšce 879m (a tomu odpovídající teplotě vzduchu) kemp Laugafell – uprostřed pouště dva malinkaté domky, nepříliš teplý přírodní bazén, ale zato vytápěné převlékárny a záchody splachované horkou vodou – mají tu totiž spíš problém získat studenou. Kromě nás tu stojí dva stany a kola, jejichž majitelé nutně musí mít islandské předky, jsou totiž uprostřed 250km cesty mrazivou pouští.

Vlezeme si do bazénu, kde se zimomřivě tiskneme k nejkratšímu okraji, kterým odkudsi vyvěrá teplá voda, my však nedokážeme zjistit odkud – vypadá to, jako by prosakovala mezi kameny. Sledujeme úchvatné půlnoční červánky a snažíme se ignorovat Matesa, který podle nich pesimisticky prorokuje na zítřek déšť.

Konečně pravý Island

Čtvrtek 1. července

Den nám začal záhy a nekompromisně, pouhou hodinu a půl po usnutí – ve tři ráno se zdvihl víchr, který otrásal naším stanem, autem i odvahou. Po šesté se přidal velmi silný déšť a víchr zesílil ve vichřici, posléze orkán, výbuch jaderné bomby, velký třesk. Stan na střeše se kýval, skřípal a vypadal, že odletí. Co na té bezútěšné pustině bez jediného úkrytu dělá stan zvaný puchýř, ve kterém spí děti, jsme se ani neodvážila domyslet. Později se ukázalo, že potomci nespali také, vítr jejich stan prohýbal tak, že jim celou noc pleskala do tváří promočená plachta. O půl deváté to nevypadá, že by se něco zlepšilo, spíš naopak, vyběhneme tedy do vodorovného deště a dechberoucího větru a pokoušíme se sbalit oba přístřešky, nepřijít o žádnou letuschopnou součást (tedy například o některého potomka) a nepromoknout až na kůži.

Po hodinovém boji dáme dohromady oba skrznastrz mokré stany, zachráníme většinu vybavení a dokonce si v závětrí umývárny připravíme trochu jídla a vlažný čaj. Suší ovšem nezůstaneme. Nicméně musíme uznat, že jsme naprosto změkčilé městské krysy, protože během snídani se k nám připotácí plně naložený pěšák, Novozélandčan, který tu 250 km dlouhou ledovou a větrnou pouštní trasu s pouhými dvěma kempy prochází pěšky.

My se v lehké depresi vydáváme dál na jih auty, zpět na silnici F26. Mates kvůli fotkám velmi lituje absence slunce, nicméně vodorovný déšť, vyjící vítr a temná obloha taky mají svoje kouzlo. Představa, že se tudy každoročně prodírali všichni Islandčané ze severu, pěšky či na koni, oblečení do kůží a vlny, je naprosto

zdrucující, jsem ráda, že jsem se narodila ve střední Evropě a v době ústředního topení. Projíždíme tzv. černou pouští, plochou krajinou, občas zcela rovnou, občas zvlněnou tuhými dunami (tvoří je spíš štěrka než písek), které jsou řídce porostlé nizoučkými, téměř neviditelnými kopečky arktických rostlin. Mezi nimi občas bouří jezera, i ta maličká

velikosti sotva požární nádrže dokážou vytvořit pravý mořský příboj, který na jedné straně hladinu viditelně sníží a na druhé ji vystřikuje vysoko přes okraje. Měly by tu být nádherné výhledy na několik ledovců, ze kterých samozřejmě není nic, jediné největší Vatnajökull se dá tušit podle světlejší oblohy a dokonce i lehkých náznaků slunce – nad ledem se zřejmě mraky rozpouštějí.

Nejhezčí je, když se občas na pár vteřin otevře pohled přes jezero na hory v pozadí – každé další pásmo je šedší a nezřetelnější, černá obloha nahoře atmosféru jen dokresluje. Mates neustále vybíhá ven z auta fotit, což je docela intenzivní fyzický výkon, protože otevřít dveře proti vyjícímu větru znamená velmi usilovný boj, zakončený ledovou sprškou, která neodvratně zalije celý interiér. Po jedné takové zastávce Mates žasne, proč mu nefungují stěrače – sklo zůstává plné kapek, i když stěrače usilovně stírají. Vysvětlení zjistíme až po chvíli – celé čelní sklo zmoklo zevnitř. Během těchto výstupů a nástupů se mu podaří téměř zničit mechaniku otevírání dveří, ohnout opěrku sedadla a vítr nám také málem vylomí střešní stan. Vzpomínáme na Novozélandána, jak se mu asi plazí kupředu, směr Reykjavík.

Vzhledem k tomu, že máme úplně mokré stany a hlavně je nebudeme schopní v tomto větru postavit, změníme plány a opustíme silnici F26 a vydáme se po F208 do vyhlášeného Landmannalaugaru, odkud původně Hynek plánoval pěší túru do Thórsmarku, kde jsme spali v neděli dvacátého. Včerejší intenzivní bolest kolena ho ale drží dál, takže vypadá, že se spíš vydá šourem na ortopedii. Landmannalaugar leží uprostřed oblasti Fjallabak a je vyhlášený jasně zelenou vegetací, ryolitovými horami, obsidiánem a lávovými poli (hezkými i na islandské poměry), koupáním na soutoku teplého a studeného potoka a dostupností obyčejným osobním vozem. Sečteno, podtrženo, rozhlášeno mezi návštěvníky Islandu... a výsledkem je spousta turistů, umělý bazén, špinavé záchodky a přeplněné ubytovny. Idyla, kterou jsme tu zažili před cestovatelským boomem je tatam. Navíc jsou všechny chatky přeplněné a místa pro stany mokrá. Znechuceně použijeme WC (vyčůrat se na zem a nikoliv na boty, oděv či o padesát metrů dál stojícího spolucestujícího by na rovné poušti v tom větru byl docela problém) a táhneme dál. V tuto chvíli se zúročí Matesova důkladná příprava a neuvěřitelná paměť na místní názvy, dokonce i islandské, a on si vybaví, že jen o 25 km dál je další kemp Landmannahellir, tentokrát dostupný pouze terénními vozy. BINGO, je tu volná chatka s topením,

kuchyní, předsíní, ve které vysušíme stan... a hlavně s privátním záchodem!!!! Něco takového jsme nezažili už 14 dní. Sprcha je sice venku, ale člověk přece nemůže chtít všechno.

Děti se po dvou dnech naperou teplým jídlem a celý večer stráví u karet. Venku prší a déšť nám buší do boční stěny chatky.

Světznámý Landmannalaugar

Pátek 2. července

Noc byla naprosto skvělá, celou dobu sice chatkou lomcoval víchr stejně jako včera, ale vědomí, že nám to nic neodnese, nezlomí ani nezamokří, dodá člověku úžasný pocit klidu a bezpečí. Ráno musíme chatku vyklidit, protože po nás ji má objednanou patnáctičlenná (!) skupina – jak se sem mají vejít, když my jsme to málem nedokázali v osmi, to naprosto nechápu: je tu šest postelí a jedna matrace vsunutá do prostůrku nad koupelnou pod hřeben střeby.

Vyjedeme autem kousek směrem na Landmannalaugar k jediné doporučené lokalitě, kterou jsme posledně nestihli, kráteru Ljótípollur, který je esencí zdejších barev: uprostřed je modré jezero, středy střídavě černé, rudé a hnědé a navíc i porostlé jasně zeleným mechem. Celkový dojem je úžasný. Až na ten vítr – lomcuje s námi tak, že se potácíme ze strany na stranu, padáme a prodíráme kupředu, dokonce nám začne i houkat bezpečák na našem zaparkovaném třítunovém autě.

Vzhledem k tomu, že Hynka pořád bolí koleno a Patrik si na tom výšlapu u Mývatnu natáhl na noze šlachy, jsou ustanoveni do funkce řidičů a kuchařů a odesláni odvézt auta o pár kilometrů dál k silnici, zatímco my si vyběhneme na protější vrcholek. Vlastně spíš si ho vyplážíme, protože vítr se zde předvádí v nejlepší kondici. Výhledy ovšem stojí za to, oblast Fjallabaki je oproti ostatním částem ostrova naprosto neuvěřitelně zelená, všechny louky, svahy, skály, dokonce i lávová pole, jsou porostlé jasně zeleným mechem, trávou, kytkami, prostě zelení. Kopce tak nabývají (nejen barvou, ale i svým sklonem a členitostí) charakteru skotské centrální vysočiny.

Chlapci na nás poslušně čekají na domluveném místě a my se znovu pokusíme ubytovat se v Landmannalaugaru, který chceme použít jako základnu na další výlet. Vzhledem k tomu, že je pátek, čeká nás tu inferno: zástup autobusů, nepřetržitý proud turistů mířících k bazénu, lidé v riflích, sukních i lodičkách, kteří se v mobilní autobusové prodejně dožadují kávy, a hlavně nepřetržitý zástup mířící nahoru na „trek“. Zhodnotíme, že tohle nemáme zapotřebí, a rozhodneme se rezignovat na jakékoliv výlety v této společnosti a vrátit se do včerejšího kempu.

Tím je určený i dnešní druhý výlet – necháme se zajišťovací jednotkou vysadit na půli cesty v Dómadaluru a do Landmannaheliru jdeme pěšky přes několik horských sedel a tři jezer. Je to neuvěřitelně krásná cesta a bez lidí. Střídá se déšť a slunce, vítr je v údolích celkem snesitelný a hlavně – nikoho, ale vůbec nikoho nepotkáme. Jano se opět rozhodne soukromničit a vydá se v tom vichru přes hřeben, nicméně si myslím, že dělá velkou chybu – tohle je krajina, kde se vyplatí jít podél vody. Do jezer tečou spousty potůčků, louky jsou úžasně zelené, nad jezery létají ptáci.

Chlapci v kempu ukázkově postavili stany, nachystali čaj a my si dáme vydatnou večeři z kila kolinek, půl kila syra a hektolitrů čaje a završíme ji vodní dýmkou. O půlnoci vysvitne slunce. Je nám naprosto báječně.

Fjallabak

Sobota 3. července

Slunce svítí i ráno! Po těch dvou dnech deště, větru a mraků je to něco úžasného. S novou chutí vyrazíme dál vnitrozemím, opět přes Landmannalaugar po silnici F208 na východ dál do oblasti Fjallabak. Je tu čím dál tím krásněji, cesta se vine kolem jezer a potoků (občas i přímo korytem), mezi prudkými kopci porostlými světlým brčálově zeleným mechem, kolem se tyčí skály, občas černé, občas malebně barevné, zákruty, výhledy... Uprostřed potkáme autobus plný fotících japonských turistů – jak tudy těmi prudkými svahy, zatáčkami a říčními koryty dokáže projet, je trochu záhada, možná chvílemi používá teleportaci. Japonci se vyhnou na každé zastávce ven, v podřepu udělají hromadu snímků a za minutu jedou dál.

Po dobrých třiceti kilometrech kodrcání dojedeme k obrovské řece Skaftá, zde máme první (a jedinou) zastávku delší než na pár fotek, která nás nepochybně odlišuje od Japonců – vydáme se 4 km pěšky do tek-

tonické trhliny Eldgjá, která se honosí dramaticky ozubenými okraji, plochým zeleným dnem, zakončením skalami v rýolitových barvách, řekou plnou kulatých oblázků a nádherným vodopádem, který sem padá shora. Vojta si jako trofej odnáší „Kolumbovo vejce“ – geometricky dokonalý vejčitý kámen, jehož naprostou symetrii narušuje jediná malá ploška s tak přesným seříznutím, že se na ni „vejce“ dá postavit. Kdybych ho neviděla, jak ten kámen našel na zemi, nikdy bych neuvěřila, že je to přírodní výtvar.

Další cesta vede kolem řeky Skaftá na jih a je úplně jiná: řeka se rozlévá do ohromující šířky v kamenito-bažinatém území plném vody, ptactva a evidentně i ryb, soudě podle aut s vně připevněnými dlouhatánskými udicemi, která nás sem tam mívají. Opět pohledově nádherné, ale zjevně dost neprostupné území, alespoň pokud nemáte plovací blány. Propracujeme se tudy skoro až do civilizace, 15 km od „jedničky“ k několika farmám rozlezlým na obrovském území. Každou usedlost tvoří mnoho obrovských hospodářských budov, bohatý vozový park, tucty krav, desítky koní a stovky ovcí – a maličká chaloupka určená pro bydlení lidí.

Celé území má zřejmě pomyslné centrum na křižovatce se silnicí 210 u kostelíka Gróf, který je obklopený hřbitovem se zhruba třiceti hroby,

často sto let starými – ovce nepohřbívají a lidé je tu vážně málo. My se tady obrátíme, nikoliv na víru, ale zpět na západ do vnitrozemí po pověstné silnici 210, kterou otevřeli teprve před dvěma dny. Mineme ještě dvě farmy a pak se už bez otálení vyšplháme mezi kopce, kde podle stop zjistíme, že tu před námi projela maximálně tak tři auta. Prohlédneme si jeden

vodopád, k němuž vede odbočka s kvalitou povrchu na úrovni cvičného trenažéru ženijní jednotky – kloužeme po ní blátem, zapadáme do ka-luží a písku a těžce hledáme další trasu.

Další cesta po dvěstědesítce získává stále světovější parametry. Po dvaceti kilometrech se přiblížíme k ledovci Mýrdarsjökull, který pod sebou v jižní části skrývá sopku Katla, nynějšího horkého kandidáta na další zastavení leteckého provozu nad Evropou, neboť její výbuch prý vždy těsně následuje Eyju. Díky té je dnes ledovec docela začerněný a díky poslednímu velkému výbuchu Katly dnes projíždíme nádhernou pouští jménem Maelifellsandur, která je složená z černého písku a zcela geometricky rovná, neboť pravidelně uhlazovaná ledem a vodou. Vlevo se tyčí ledovec, vpravo barevné hory Landmannalauga-

ru a z černočerné roviny občas vyleze brčálově zelený kopec. Pohádka. Silnice letí dopředu jako po přímce, jen místy se zaklikatí přes černé lá-

vové pole ohlazené ledem a občas ji „vylepší“ rozsáhlá spleť vodních toků odtékajících z ledovce – fakt, že dokážeme vidět z vody trčící kolíky označující „silnici“ zřejmě vedl k předvěčerejšímu zpřístupnění trasy. Po dvaceti kilometrech jízdy těmito černými písky a vodou a ještě dobrých 10 km před jejich koncem potkáme pěšáka. Je to Němec, kráčí po vozovce

dost unaveně a vypadá upřímně rád, že ho svezeme. Nechá se vysadit na křižovatce zvané Hvanngil, kde silnici kříží pěší trasa mezi Thórsmorkem a Landmannalaugarem, kterou původně chtěl jít Hynek.

Na křižovatce jsme lehce zmateni – dvě mapy nám ukazují, že F210 pokračuje dál na jihozápad k chatě zvané Mosar, kde se pak obrátí na sever, průvodce a nepříliš jasný ukazatel na silnici naznačují, že se obrací k severu už zde. Rozhodneme se věřit mapě, samozřejmě chybně, což zjistíme až po 25 km jízdy. Cestou ale potkáme nádherný vodopád, výjimečný tím, že se k němu dá přijít zboku na vzdálenost pouhých dvou metrů a lze tak jako na dlaní sledovat obrovskou sílu vodní masy. Nakonec dorazíme k obrovské řece Markarfljót, kterou překonáme po odvážně klenutém mostě postaveném přímo vedle dvou již nepoužívaných lanovek, které se zřejmě donedávna používaly k přepravě přes hřmící veletok. Za řekou sice nějaké stopy na sever pokračují, je to však jen zcela neudržovaná cesta, kterou projedou jen ti nejvybavenější. To my nejsme. Málem se nám na ni ani nepodaří odbočit, přes první utržený okraj ve svahu plného mazlavého bláta se taky dostaneme, pak to ale Mates velmi moudře vzdá před hlubokým údolím, kde mu hrozí, že by se z něj v tom blátě nevyhrabal. Jano to sice projede, nicméně ani on proti návratu příliš neprotestuje. Navíc opět začalo pršet.

Vrátíme se tedy zpět na místo, kde jsme vysadili opěšalého Němce, a poslušně zahneme podle směrovky. Hned úvodem musíme překonat parádní brod, průjezd kterým si natáčíme a fotíme z lávky pro pěší a jsme tak svědky toho, jak Matesovi zhasne motor a málem tam auto utopí – voda mu sahá až po vršky kol. Vzápětí

vjedeme do nádherného zeleného údolí plného říček s můstky, jezírek a zelených svahů – silnice tu vede souběžně s pěší stezkou. Kousek před kempem, kde chceme přenocovat, uvidíme na protějším svahu rázovat „našeho“ Němce – vesele si zamáváme a za zatáčkou dorazíme k jezeru Alftavatn. Trochu poprchá a my jsme si v duchu vysnili tichý romantický večer na břehu osamělého jezera, a třeba i s trochou slunce a na chatě koupenu polívkou. Realita je krutá: prší, je tu kolem třiceti stanů, dva špatně splachující záchody slouží desítky, možná i stovce lidí a jsou špinavé až hrůza. Stan postavíme v blátě a štěrku, polívku samozřejmě nevedou a do půlnoci posloucháme řev slavicích Islandanů.

Ale stejně to asi je nejhezčí část ostrova.

Opruz, opruz

Neděle, 4. července

Ráno nás vzbudí déšť, do stanu ostatně bušil celou noc. Pořád jsem ale doufala, že by mohl přestat, nicméně v devět, kdy se konečně vyhrabeme z postele, prší pořád usilovně. Neochotně vylezeme ze stanů, zmrzle sníme snídani, zjistíme, že tento úžasný kemp má, s odpuštěním, nasráno v záchodcích až přes okraj, a samozřejmě vyrazíme na výlet.

Vedena Matesovým včerejším ujištěním, že půjdeme jen kousek po rovině okolo řeky, nevezmu vodu a teple se obleču. Znajíc Matesa, raději ho pro případ nějakého šplhání požádám, aby mi do batohu přibalil i lehčí mikinu, což, jak se později ukáže, neučiní. Hned po odchodu zjistím, že je něco špatně, že jdeme jiným směrem. Po několika kilometrech se konečně doberu pravdy: naším dnešním cílem je chata Höskuldsskáli (na mapě Hraftinnusker), dobrých 13 km daleko, ke které nás čeká překonat převýšení 1100 m a pak se vrátit stejnou trasou. V dešti. V mlze. Bez vody. Krucipísek!

Nepříliš nadšeně se za Matesem škrábu do kopce, zpocená, bez možnosti se napít nebo převléct do lehčího oděvu, ve kterém bych se tak strašně nepotila, v mlze, drobném dešti a bez nadšení. Občas se z mlhy vynoří nějaká skála nebo horký vývěr, který jen zvýší množství vodní páry, jinak pořád klopýtáme neviditelnou krajinou. Olze není dobře, brzy to vzdá a vrátí se k autu. Nutno říct, že se vzápětí mlha rozptýlila a my vidíme, že jsme uprostřed nádherné geotermální oblasti, přecházíme spoustu kopečků, mezi kterými protékají rudě lemované potoky, vesměs teplé, stékají do hlavního potoka po pravé ruce a dál pádí pod ledem, černým od erupce Askji. Exploze barev.

Jakmile přejdeme poslední hřeben, mlha se definitivně rozptýlí a my vidíme náhorní planinu zbrázděnou spoustou koryt, ledových polí a horkých potoků, které pod nimi dělají tunely. Kopce jsou obarvené pastelovými barvami typickými pro ryolit, leží na nich černý sníh, šedá struska, modrá voda, světle zelený mech. Před sebou vidíme cestu značenou kolíky, víceméně vede po přímce, ale díky hlubokým korytům nás čeká neustálé prolézání roklin a zdlouhavé šplhání nahoru a dolů.

Někdy pozdě odpoledne jsme u velmi příjemné samoobslužné chaty, posedíme tu, najíme se z vlastních zdrojů a jdeme zpět. Za jiných okolností bych asi byla nadšením bez sebe, dnes pro to mám jediný výraz: opruz. I když je viditelnost o něco lepší a výhledy trochu zajímavější, je to fakt otrava. Navíc Hynek zapomněl u jednoho potoka bundu, kterou

mu vzápětí někdo aktivně odnesl pryč. Vzhledem ke stáří té bundy a slušnosti zdejších návštěvníků předpokládám, že mu ji ochotně donesl na chatu, bohužel však na jinou, než ke které jdeme my.

Kousek před kempem opět potkáváme „našeho“ Němce – stopaře ze včerejška. Island je vážně maličký. U stanů v tom otřesném, špinavém kempu jsme až v půl sedmé a jen velmi neradi se rozhodneme zde znovu přespát. Zkusím se na toto místo podívat nezaujatě a přes své ještě ráno nezvratné přesvědčení se rozhodnu, že zkusím místní sprchy, které jsou podle včerejšího vyjádření obsluhy „free“. Vlezu dovnitř, v pěti stupních se vysvěču... a zjistím, že zde mají box na mince a bez nich teplá voda samozřejmě neteče. Přivolám Matesa a vyštvu ho do chaty pro mince, kde se dozví, že sprchy jsou dnes „out off order“. Ocákám se ledovou, víc než ledovou, úplně mrazivou vodou, a definitivně tento kemp začnu nenávidět. Rozhodnu se, že se jim ráno vyčůrám na zápaží.

Výlet s překvapením

Pondělí, 5. července

Ráno se kemp v našich očích, mírně, rehabilituje – za Matesem přiběhne správce a omluví se mu za sprchy – při letošním suchu je tu prý nedostatek vody a včera večer to neutáhl ohřívač. Když se připočte víkend a několikanásobný počet lidí, neštěstí je hotovo. Ale stejně se mi tu nelíbilo.

Vydáme se dál po dvěstědesítce, cesta vede nádhernou divočinou s výhledy na ledovce a kouřící horké prameny a mezi skalami tak bizarních tvarů, že to ve spojení s rudými svahy občas vypadá jako kulisy k pohádce o čertech. Uprostřed je brod přes řeku Markarfljót, asi nejtěžší, jaký jsme projeli. Řeka se rozlévá do tří ramen, prostřední je hodně kamenitá a Mates si tu narazí podvozek o kámen tak, že nemít ho podbitý plechem, asi bychom tu definitivně zůstali. Naše auto nakonec ale k další újmě na zdraví nepřijde a následující cestu, která vede asi 100 m nesmlouvavě přímo řečištěm potoka, si už opravdu užíváme.

Dál pak pokračujeme pouští pod mraky zahalenou sopkou Heklou směrem na hlavní silnici č. 1. Hekla je náš dnešní cíl, zítra na ni plánujeme vyšplhat, ale i když ji poměrně těsně míjíme z jihu, musíme napřed do civilizace, neboť nám úplně došly zásoby – ráno jsme vyškrabovali poslední zbytky jídla, a taky naftu už jsme museli načerpat z kanystrů. Nakoupíme a natankujeme v městečku Hella, kterým jsme už projížděli před prvním „průnikem“ skrz vnitrozemí. Dnes jsme si tu navíc naplá-

novali „bonus“ v podobě jídla v hospodě. Po delším hledání (což je v obci o 600 obyvatelích trochu zvláštní, nicméně po pádu měny se tu toho spousta změnila a většina hospod je zavřených) skončíme v kavárně, kde nám naservírují vynikající skopové, lososy i steaky. Jen hlavní specialitu – koně – nemají, ale to je nakonec možná dobře, jíst koně by mi přece jen připadalo trochu žinantní.

Hned po pár kilometrech se opět zanoříme do vnitrozemí, tentokrát po silnici 26, která objíždí Heklu ze severu. Cestou svezeme dvojici maličkých Švýcarů – jsou tu třetí den, míří do Landmannalaugaru a jsou ze zdejšího počasí poněkud vyjukaní. Nám, zkušeným harcovníkům, ovšem dnešní počasí připadá skvělé – teplota přesáhla 10°C, prší jen občas a chvílemi dokonce na pár minut vysvitne nesmělé slunce. Vysadíme je 25 km před Landmannalaugarem a zahneme k Hekle, pod kterou hodláme přenocovat a zítra se vyškrábat na vrcholek vysoký 1490m. Když se ale v půl sedmé večer podíváme nahoru, konstatujeme, že se stala na Hekle věc moc často nevidaná: je vidět vrcholek. To nás přiměje k okamžitému útoku. V lehce zmatečném duchu se navlečeme do kusů oděvu, které jsou právě po ruce, a vyškrábeme se auty co nejvýš. To jest Janovou Navarou až na horní parkoviště, Matesův Transportér bez redukované jedničky zůstane viset o dva kilometry níž. Jano se pro nás obětavě vrátí a celou naši pětičlennou rodinu nacpe na dvě volná místa, kde ležíme jeden přes druhého s končetinami za-

hnutými v nemožných úhlech a jsme smýkáni přes kamení a výmoly téměř kolmo nahoru.

V sedm večer se vydáme dobýt vrchol vzdálený 5 km, 500 metrů na-

horu. Nad námi se klene jedna z nejkrásnějších duh, jaké jsem kdy viděla – barevná, široká, skoro kulatá – začíná nám doslova u nohou a budí ve mě dojem, že bych měla pod nejbližším kamenem začít vykopávat poklad. V reálném světě ovšem duha většinou místo pokladu přináší vodu. Hned vzápětí padne mlha, vlastně spíš přijdou mraky, ze kterých zpočát-

ku lehce mžít, pak trochu prší a nakonec lije jak z konve. Taky není skrz ně vidět na krok, začíná to vypadat jako typický Matesův výlet.

Na vrcholek se přes ostrá lávová skaliska a propadající se sněhová pole (pokrytá struskou, neboť Hekla je jednou z nejaktivnějších islandských sopek a vybuchuje s železnou pravidelností každých deset let, naposledy před deseti roky a třemi měsíci) vydrápeme neprůhlednými, vodou nacucanými mraky v devět hodin, mokří jako myši a zmrzlí jako drozdi. Veselá nálada nás kupodivu neopustí a navíc nás velmi pobaví Hynek, který sebestjistě tvrdí, že za chvíli začne svítit slunce. Zasmějeme se a začneme sestupovat. Hynek pořád otálí na vrcholku... a najednou je zalitý sluncem. Překvapeně vyběhneme zpátky k němu a otevře se nám výhled na kopce a kopce mraků, shora ozářených nízkými a ostrými slunečními paprsky. Fascinující, úžasné, nečekané.

Cesta dolů je neméně vzrušující – teprve teď vidíme, jak úžasná Hekla vlastně je: lávová pole jsou v nezvykle rudá, výjimečně ostrá a rozečkaná. Myslím, že Hekla znamená v islandštině něco jako peklo, a to opravdu sedí. Dokonce jsou tu i obrovské balvany, připomínající dračí vejce – s popraskanou a odlupující se „skořápkou“ z lesklého kamene, která trochu odhaluje zvrásněného „draka“ uvnitř.

A aby bylo dnešní završení islandského výletu úplné, nocleh si najdeme kousek pod vrcholkem, kde je ve stínu černého lávového pole na černé strusce plácek nádherného šťavnatého trávníku, samozřejmě uměle vysazeného a zdarma poskytovaného turistům. Kruci, kdyby tady bylo jen o trošičku tepleji, hned se na Island nastěhuju.

Zpět do civilizace

Úterý 6. července

Vzbudí mě ticho, teplo a klid v táboře – Mates vyspává až do půl desáté a já v klidu a sama vstanu a dám sušit všechno zmoklé šaty, boty a bahtohy. Hekla je zahalená do mraků až po paty a přestože ji dnes ze silnice uvidíme během dne ještě několikrát, z mraků vůbec nevykukne.

Jediným škraloupem na dnešním dni je smutný fakt, že se definitivně rozdělujeme: Hynek za chvíli vyráží na osamělou pěší túru, Matesa zítra vysadíme v Reykjavíku, kde se s Hynkem potká, dá-li pánbůh, desátého nebo jedenáctého – ten den pak o půlnoci odletí domů letadlem. Hynek má depresi, protože ho evidentně strašně bolí koleno, i když by to nepřiznal, ani kdyby ho mučili. Nicméně si sbalí dobrovolně také stan a knížku, což znamená, že počítá s tím, že toho moc nenachodí, a bez protestů se nechá odvézt na 40 km vzdálené východiště. Směrem do civilizace vyrazí po cestě spojující Landmannalaugar s Landmahelirem, a začne na místě, které jsme bez něj prošli v pátek poté, co jsme znechuceně vzdali promenádu v Landmannalaugaru.

Vysadíme ho tam v mírném dešti a strašné zimě a v najednou prostorném, ale smutném autě jedeme k Reykjavíku. Je to dost daleko, a tak máme dnes na programu jedinou, výrazně turistickou zastávku v Thingvelliru. Je to sice první národní park na Islandu a dokonce dědictví UNESCO, nicméně, přestože se jedná se o pokračování pukliny mezi evropskou a americkou pevninskou deskou, jde spíš o kulturní

záležitost. Trhlina totiž v tomto místě nabývá impozantní podoby kolmých hradebních zdí a svým „umělým“ vzhledem zaujala dokonce i původní Vikingy – v roce 930 si zde zřídili zcela nestředověce demokratický parlament, zvaný Althing. Ani se jim nedívím, místo je hodně zvláštní a má úžasnou atmosféru. Na parlamentní rozpravy se sem prý vždy

sjelo kompletní obyvatelstvo ostrova, tehdy jistě v počtu pár tisíc kusů. Severní část přišla po cestě F26, kterou jsme projížděli od Mývatnu (a málem jsme tam zmrzli, přestože jsme na rozdíl od dávných Vikingů byli vybavení auty, gora-texem a veškerou moderní technikou). Všichni tehdejší Islandané, tedy svobodný lid, ženy, otroci, koně, psi a bůhvíco ještě, se každoročně v Thingvelliru utábořil pod hranou trhliny, na planině protkané křížujícími se potoky (zhusta hlubokými až 60 m, neboť část z nich zaplňuje trhliny), které se plynule změnil v rozlehlé jezero. Zasedání parlamentu se pak odehrálo v soukromí „za zdí“,

kde se pohodlně dalo posedávat na výčnělcích a v sevřené soutěsce pokřikovat či házet na protivníky kameny.

Dnes je tu ovšem spousta chodníků, můstků, parkovišť, infocenter a lidí s kamerami, zato je zde určitě méně trusu, bláta a odpadků. Projdeme se, prohlédneme si spoustu tabulí, místní Slavín, divoké husy a jedeme dál, směr Reykjavík.

Krajina je teď už plně osídlená, všude se rozkládají sečené louky, farmy, pastviny, pasoucí se koně. Taky asphalt, auta, karavany, autobusy. Jednou dokonce vidíme i zorané pole! Pak se objeví Reykjavík, opravdové město s patrovými domy, semaforey a kruhovými objezdy. Zakotvíme v Mosfelbaeru, příměstí, kde po delším hledání najdeme skvělou restauraci, ve které sice všichni včetně kuchaře sledují semifinále mistrovství světa ve fotbale, ale najdou si čas uvařit vynikající večeři. Navíc nám poradí kemp, který je úžasně zatravněný, s keři oddělenými boxy pro stany, má příjemného majitele – farmáře – ale, protože jsme na Islandu, nemá ani umyvadlo, natožpak sprchu. Nejspíš musíme být šťastní, že má jeden fungující záchod. Zato jsme tu sami. Jo, a prší.

S větrem na východ

Středa, 7. července

Ráno fouká strašlivě silný nárazový vítr, nebýt mezi stromy, odnese nás to stejně jako před týdnem ve vnitrozemí v Laugafellu. Ale zato neprší, tak se bezproblémově sbalíme, Mates si oddělí další část bince z auta, a vydáme se dobýt Reykjavík.

Oproti tomu, co tvrdí většina průvodců a návštěvníků, mně se tohle město dost líbí – je rozprostřené přes několik zálivů a mysů v patřičně kopcovaté krajině a není zkažené žádnými vysokými domy. Starou zástavbu tvoří nízké dřevěné domky natřené v pastelových barvách, s málo šikmými střechami. Nové domy jsou méně barevné, ale tvarově dost podobné, dokonce i činžáky jsou nízké a poměrně pěkné.

Mates má bydlet přímo ve středu, zaparkujeme u hotelu a vydáme se do centra uličkami, které se sbíhají na kopci u katedrály Hallgrímskirkja, což je současně nejvyšší reykjavická budova. Puobišovi usilovně nakupují, my jim stačíme jen chvíli, dokud nedoplníme dárky pro rodinu, pak se raději vydáme ke katedrále. Před ní je socha dopředu

hledícího rudoarmějce, který se při bližším pohledu ukáže být dobyvatelem Ameriky Leifem Erikssonem, jež kolem roku 1000 doplul na Baffinův ostrov a dál do dnešní Kanady. Do katedrály se však bohužel nedostaneme, neboť se tam natáčí koncert. Místo toho nám nabídnou za 5 € vyjet výtahem na věž. Chlápek nebere platební karty, my nemáme islandskou hotovost a místo požadovaných pěti eur jen desetieurovku. Sbalí ji a prohlásí, že nám vrátí drobné, až se budeme vracet. Sázíme se, jestli tam po našem sestupu ještě bude, nebo jestli už bude za naše peníze sedět v hospodě. Výhled shora za to ovšem stojí, i z nadsledu je město moc hezké. Chlap dole u výtahu už mává bankovkou, i v hlavním městě je Island prostý zločinců.

Dovolenou oficiálně zakončíme opulentním obědem v restauraci, koenečně pro jednu dostaneme polívku, doplníme ji úžasnou rybou, vínem a kávou. Pak už je načase odjet. Loučíme se s Matýskem a je mi smutno, rodina se nám dále ztenčuje a do konce prázdnin už v plném počtu moc nepobudeme. Jsem ale moc ráda, že se nám tahle společná cesta podařila uskutečnit.

Jízda do Egilsstadiru na druhou stranu ostrova je zničující, celou první polovinu fouká strašlivý poryvový vítr, který s naším Transportérem pohazuje po silnici jako s balónkem – dostávám křeče do rukou, jak svírám volant a snažím se nenechat se shodit ze silnice. Jakmile se u Akureyri zanoríme do vnitrozemí, vítr se sice zmírní, ale zato se rozprší, takže dál jedeme buď v mlze, nebo v dešti, nebo v obojím, občas to ještě vylepší poryvy větru a něco velmi blízkého tmě. Je to vyčerpávající. Naštěstí mě na chvíli vystřídá Olga, takže jsme do Egilsstadiru dorazíme o půlnoci jako na koni.

A dokonce zde najdeme i kemp, přestože se od minule přestěhoval. Uložíme se velmi snadno, vzhledem ke zmenšenému počtu lidí nestavíme stan a všichni spíme na střeše. Kemp je moderní, má vytopené sociálky a sprchy zadarmo a nejspíš je zadarmo i celý, protože se nám ani ráno vůbec nepodaří najít místo, kde by se mohlo zaplatit.

Uléhám pro jednu osprchovaná a jediné, co mi kazí radost, je, že za chvíli zase vstáváme.

Sbohem Islande

Čtvrtek, 8. července

Ranní vstávání je děsné, Jano by vyhrál konkurz na nejprotivnější budík. Místo nějakého lidského slova, jako třeba „dobré ráno“, nám začne mlátit něčím kovovým do auta. Děti jsou přiměřeně protivné, takže se v celkem ledové náladě sbalíme a jedeme přes kopec do přístavu. Prší, vlastně spíš lijí, cestou přes hřeben prorazíme několik vrstev mraků. Taky pořád fouká. Island se s námi prostě loučí prostě ve své nejvlastnější podobě.

U lodi nastává obligátní nudné a otravné čekání, věci na palubu si balíme samozřejmě v dešti. Nudu trochu rozptýlí jen fakt, že Olga obdrží lodní lístek vystavený na Matesovo jméno a dost dlouho nám trvá, než uvedeme vše do pořádku. Pak je tu i drobná příhoda, při které si Vojtěch chce přitopit v autě, zkušeně nastartuje, ale nevšimne si, že máme zařazenou rychlost. Auto zavyje, poskočí, jako by chtělo trhnout světový rekord, a málem přimáčkne balící se rodinku na auto před námi. Rodinka nám chvíli zuřivě buší pěstmi do kapoty a okopává kola, ignoruje naše omluvy, ale pak se všichni uklidní a společně pokračujeme v nudě.

Na lodi se už nenudí nikdo. Včerejší silný víchř nepřestal, naopak, na otevřeném moři nabyt světových parametrů a zdvihl vlny do parádní výšky. Samozřejmě úměrně k tomu rozkýval loď. První se poblije Patrik, následuje Ľuba, pak zase Ľuba, pak Olga a pak ještě Ľuba, dohromady šestkrát. My s Vojtou a Janem jsme v pořádku a všichni kromě Ľuby si dokonce troufnou zúčastnit se večere. Olga ji ale opustí v polovině a vzápětí večere opustí Olgu. Není divu – loď může dosahovat výkyvu desítky metrů a některá zhoupnutí vyvolávají nepříjemný dojem beztlíže připomínající cestu výtahem s čerstvě utrženým lanem. Stabilizátor bojující s tímto stavem situaci spíš jen zhoršuje, protože k tomu všemu přidává znepokojující otřesy, které navíc ještě vzbuzují dojem, že jsme na Titaniku ve chvíli střetu s ledovcem, a pravidelné houpaní mění na hnusné trhavé výkyvy.

Ke vši té bídě dostanu od Matesa znepokojivou SMS: *„Hynek napsal: Včera jsem málem nedal písečnou bouři, ale nakonec jsem se dokázal odplazit. Dnes odpoledne budu u silnice a musím zabít alespoň jeden den a noc do desátého. Stojí Thingvelir za to? Jak se tam dostanu z jedničky, abych nemusel stopovat přes Reykjavík? Jinak koleno oteklo, chodit můžu, ale na velký výlet to nebude.“* Kristepane – všechna varování a dobře míněné rady toho blbounka prostě nepřimějí chovat se aspoň trochu zodpovědně.

Kolem desáté vypadá Ľuba na to, že cokoliv, včetně smrti, by jí připadalo lepší, než dále setrvat v těchto prostorách. Je mi jí nesmírně líto,

ale kromě další porce prášků proti nevolnosti s tím nedokážeme udělat vůbec nic. Naštěstí je tou dobou už natolik vyčerpaná, že usne a vydrží spát až do rána.

Bazén je k mému velkému zklamání zavřený kvůli počasí, takže i my zalezeme do kajuty a já mám konečně hory a hory času na čtení.

Už chci domů

Pátek 9. července

V temné kabině a při usilovném houpání lodi jsem vydržela spát až do půl desáté, něco přes devět hodin, což se mi nepoštěstilo snad už několik let. Hned po probuzení ovšem zjistím, že se mi při slézání z horní postele dostaly brýle do sklápěcího mechanismu a následně i do stavu blízkého výtvaru nějakého postmoderního sochaře pracujícího s plechem. Skla to sice vydržela, ale jedna nožička je vytržená a strašně pokroucená. Podaří se mi ji jakž takž narovnat a celý zbytek dopoledne strávím snahou našroubovat ji zpět bez pořádných nástrojů a za ustavičného houpání lodi.

A že se dál houpe zodpovědně. Ľuba je na tom naštěstí už trochu líp, ale ven z kajuty ale vůbec nevyjde.

Mates další zprávy také nedodá, nepočítám-li extatické hlášení parametrů Microsoftem zapůjčeného terénního vozu, který dostal zcela k dispozici.

Bazén pořád nejede.

Čteme.

Pijeme kafe.

Koukáme na filmy.

Pijeme pivo.

Čekáme na večeri.

Večeříme.

Jdeme do kina.

Jdeme na drink.

Vleče se to.

Cesta přes Evropu

Sobota 10. července

Ráno nás sotva nechají osprchovat a hned nás vyženou z kajuty. Čekáme a čekáme, je to ještě horší než včera, protože jsou všechny paluby

k prasknutí plné lidí. Mates píše nadšené zprávy o potápění v puklinách a jízdě čtyřkolkou s 1,8m brodivostí, o Hynkovi se zmiňuje jen kuse, prý jde pěšky kolem řeky Pjorsa a dnes by měl dorazit do Reykjavíku. Tak uvidíme, jestli to stihne. Letadlo je snad jediný dopravní prostředek, který se mu dosud nepoštěstilo zmeškat.

Při nalodění jsme byli nuceni postavit auto těsně vedle zdi, další auta se pak řadila ve čtyřech zástupech hned vedle nás, a tím jsme se ocitli v nejkompromitovanější části podpalubí. Dostat se do vozu tak potřebuje důkladné zvládnutí akrobacie, přelézání po kapotách a vsouvání se dovnitř okénky. Pak sedíme hodinu ve vydýchaném autě a čekáme, až ostatní vyjedou.

Venku do nás udeří teplý vítr, horko a slunce, i když jsme přesvědčená, že počasí je navlas stejné, jako když jsme odsud odjížděli: to, co nám po cestě z rozpáleného Brna připadalo jako ledový severák a nepříjemný lezavý chlad, je po návratu z Islandu úžasné letní vlhké počasí. A to, co mě naplní radostí a dobrou náladou, Jana otráví až namíchne. Ve velmi nervózní náladě a za neustálých stížností a námitek se tedy vydáme rovnou domů, můj nápad vykoupat se v teplém dánském moři se ani neodvážím navrhnout. Uháníme na Prahu jako o život a na každé zastávce posloucháme Janovy „ponosy“. Teplota vzduchu stoupá nad třicet, Janova nálada klesá k absolutní nule.

Korunu všemu nasadím, když v jednu v noci vyberu pro přespání parkoviště hned vedle dálnice a neuvědomím si přitom, že jsem v naší společnosti asi jediný člověk, který dokáže spát za jakýchkoliv okolností a nevadí mu přitom hluk. Jsme sice od dálnice oddělení hustými stromy, ale auta jsou tu hodně slyšet. Janovi v jeho absolutně negativním rozpoložení navíc vadí i fakt, že je tady tma, což jsem po arktickém trvalém dni považovala za příjemnou změnu.

Sláva, bez úrazu doma

Neděle 11. července

Ráno tedy vstáváme už v šest, já příjemně vyspaná, ostatní strašně unavení, a uháníme dál a dál a dál a dál. Brzy se přehoupneme přes hranice, což se pozná podle krásných výhledů do České kotliny a hanebného povrchu silnice, který rozdrncá auto mnohem hůř než islandský makadam. Za Prahou už je Jano jednou nohou doma a náladu se mu i přes dále panující vedra zlepší. Pozve nás na kávu a zákusky a ve velmi přátelském duchu se rozloučíme – Slováci uhánějí dál na východ, domů to mají ještě 600 km.

Nás po příjezdu čeká snad nejhorší část cesty – v tom šíleném zničujícím horku 36°C musíme jen ve třech vyklidit auto, vybalit a vysušit

všechny věci. Dřeme bez zastavení až dlouho do noci a jedinou, velmi příjemnou, zastávkou je seznámení s novými členy rodiny, kteří na nás čekají u Pennertů – vnoučata naší Cis, dvouměsíční koťátka Laura a Hardy. Jen se s nimi pomazlíme, stěhovat je budeme až zítra za Matesovy spoluúčasti.

V plném počtu

Pondělí 12. července

Mates a Hynek se nakonec na Islandu šťastně potkali, i když si prý Hynek chvílemi myslel, že se mu to snad ani nepovede. Poté, co se od nás odpojil, ho stíhala jedna pohroma za druhou a vždy, když byl přesvědčený, že se mu už nic dalšího stát nemůže, Island ho znovu dokázal překvapit:

Hned první noc ho pár metrů odnesla vichřice i se stanem a batohem.

Ráno se dostal do písečné bouře, která ho donutila na tři hodiny zalézt mezi skály a zcela mu proděravěla pláštěnku a zničila svářečské brýle. Skrže děravou pláštěnku promokl až na spodní prádlo a napustil si batoh vodou.

Když si sušil věci, rozžvýkaly mu je krávy.

Stihl ho další déšť a donutil se schovat v kravíně, kde mu od krav načichl i zbytek dosud nerozžvýkaných věcí.

Když mu Mates zařídil luxusní večeři na účet Microsoftu, a to včetně odvozu, nepustil si mobil a prošvihl to.

Když hladový čekal na Matesa v parku v Reykjavíku, málem ho zmlátili místní výrostci a musel se spasit útekem.

Mates si zatím užíval bez úrazu, luxusně řádl na ledě, písku, ve skalách i korytech řek s vozem Toyota Landcruiser pod vedením „dakaristy“ Janáčka. A zatímco jsem vybalovala krámy a uklízela auto, vytáčet mě nadšenými esemeskami s hlášením, jak moc si to užívá. Hynek, jakmile se k němu připojil, byl ke svému velkému zklamání opuštěn smůlou (neboť všechny vyjmenované příhody ho naplnily neskonálním nadšením) a už se také věnoval „usedlé“ turistice. Mates je prostě silná osobnost.

Nakonec ti dva zvládli i poslední obtíž, zrušený let, který bryskně vyřešili tak, že se domů dostali jiným letadlem, zato o dvě hodiny dřív. Donesli mi do bytu spoustu dalšího brajglu k likvidaci a „po té těžké dřině“ šli odpočívat.

A večer se naše rodina rozrostla o dvě úžasná koťátka, to už je ale úplně jiný příběh.

Obsah

<i>Vyjíždíme z Brna</i>	2
<i>Nalodění</i>	3
<i>Zdraví se nudí, nemocní nikoliv</i>	4
<i>První den, mrzneme</i>	5
<i>Poprvé do vnitrozemí</i>	7
<i>Laki</i>	9
<i>Prach</i>	11
<i>Send cash not ash</i>	13
<i>Šedá, šedá, hnědá, hnědá</i>	15
<i>Fialová, růžová, bleděmodrá, žlutá, oranžová, zelená</i>	17
<i>Crash</i>	20
<i>Teplý sever</i>	22
<i>Slunce, slunce</i>	24
<i>Opět vnitrozemí</i>	26
<i>Thór se zlobí</i>	29
<i>Zpět do Reykjahlídu</i>	31
<i>Poušť</i>	33
<i>Konečně pravý Island</i>	36
<i>Světověznámý Landmannalaugar</i>	38
<i>Fjallabak</i>	39
<i>Opruz, opruz</i>	42
<i>Výlet s překvapením</i>	43
<i>Zpět do civilizace</i>	46
<i>S větrem na východ</i>	47
<i>Sbohem Islande</i>	49
<i>Už chci domů</i>	50
<i>Cesta přes Evropu</i>	50
<i>Sláva, bez úrazu doma</i>	51
<i>V plném počtu</i>	52

Na půli cesty mezi Evropou a Amerikou leží nejkrásnější kout světa. Tak krásný, že jsme se do něj museli po sedmi letech ještě jednou vrátit.

Island si oblíbili už v 6. století irští mnichové, kteří zde v klínu ledovců hledali samotu a rozjímání. V 9. století byli vytlačeni Vikingy, utíkajícími z Norska před krutými válkami. Založili zde nejstarší dosud fungující evropský parlament Althing, kde rokovali na holých skalách pod deštivým nebem.

My jsme na Island nepřijeli na člunu potaženém kůžemi po vzoru objevitele, svatého Brendana. Čekala nás třídní plavba Norrönou, dvanáctipatrovým domem pro 1 482 pasažérů. Po naplánování cesty a zakoupení lodních lístků i letenek se však rozohnili dávní severští bohové. Oživilo sopky pod ledovci a seslali oheň a prach, který na dlouhé týdny překazil leteckou dopravu nad Evropou.

Přijíždíme tak celí napjatí na ostrov zmučený finanční krizí, ledovcovými potopami, pokrytý prachem i čerstvou lávou. Jak země po tom všem vypadá?